Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 191 (5565) ПЯТНІЦА 21 ЖНІЎНЯ 1936 г. Год выдання XX

ПРОЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

Працоўныя Савецкай Беларусі разам з народам усяго СССР яшчэ цясней згуртоўваюць свае рады вакол бальшэвіцкай партыі і свайго правадыра—вялікага Сталіна

Смерць трацкісцка-зіноўеўскім гадам! Расстраляць гэтых шалёных сабак фашысцкіх ахранак!—аднадушнае патрабаванне ўсяго совецкага народу

РАЗДАВІЦЬ ГАДЗІНУ!

Учора Ваенная Калегія Вярхоўнага Суда Саюза ССР прыступіла да слухання справы ўдзельнікаў трацкісцка-зіноўеўскага тэрарыстычнага цэнтру.

Абвінавачае заключэнне па гэтай справе, агалошанае ўчора на працэсе і публікуемае сёння ў друку, — дакумент велізарнай сілы.

Ясна і дакладна, апіраючыся выключна на даказаныя факты, з жалезнай паслядоўнасцю абвінаваўчае заключэнне раскрывае гісторыю ўтварэння, унутраную будову, асабісты кіруючы склад трацкісцка-зіноўеўскай арганізацыі, якая падрыхтавала і ажыццявіла зладзейскае забойства Сергея Міронавіча Кірава і падрыхтоўвала забойства таварышоў Сталіна, Варашылава, Жданава, Кагановіча, Касіора, Орджанікідзе і Постышэва. Неабвержна ўстаноўлена віна кожнага з падсудных.

Ды яны і самі пад цяжарам доказаў, не адважыліся на пасяджэнні суда адмаўляць сваю подлую бандыцкую «работу». Страціўшыя ўсякае аблічча чалавечае, з дзелавітым выглядам расказвалі допытаныя ўчора трацкісцка-зіноўеўскія бандыты, як абдумана, да дэталяў, плялі яны сетку правакацый, двурушніцтва, шпіянажу, крадзяжу дзяржаўных сродкаў. Яны расказвалі аб тым, як размеркаваны былі паміж імі ролі забойц.

Шмат гнуснасцей і агіднасцей ведае гісторыя капіталізма і дакапіталістычных фармацый. Гісторыя ведае езуітаў, давёўшых да тонкасцей мастацкасць тайных забойстваў, хлусні, правакацый. Але прыёмы езуітаў сапраўдныя драбніцы ў параўнанні з глыбінямі подласці і кавярства, якіх дасягнулі трацкісцка-зіноўеўскія бандыты.

Абвінаваўчае заключэнне малюе яркую карціну разлажэння трацкісцка-зіноўеўскай зграі, карціну іх сувязяў з фашысцкай ахранкай, карціну забойства імі Сергея Міронавіча Кірава і падрыхтоўкі забойства вялікіх правадыроў вялікага нашага народу.

Вось чаму ўчора, калі толькі вядомым стаў масам народным — па радыё — змест абвінаваўчага заключэння, гнеў народу супроць трацкісцка-зіноўеўскіх забойц дасягнуў найвышэйшага напружання. Раздавім гадзіну! Расстраляць усю гэту трацкісцка-зіноўеўскую зграю подлых забойц! — такі голас рабочых на сходах, такі голас усяго совецкага народу.

У зале суда адсутнічае адзін з галоўных, з найбольш подлых злачынцаў — Л. Троцкі. Яму належыць ініцыятыва ў арганізацыі тэрарыстычнай банды.

Яшчэ ў 1931 годзе Троцкі праз свайго прыказчыка па самых брудных справах, праз свайго сына Л. Л. Троцкага (Седова), дае прыехаўшаму ў Берлін І. Н. Смірнову, віднаму трацкісту, дырэктыву: арганізаваць забойства Сталіна, Варашылава, Кагановіча. «Уся справа ў верхавінцы... Трэба зняць верхавінку», — вось устаноўка Троцкага. Ён пацвярджае яе зноў Смірнову ў 1932 годзе праз свайго даверанага Гавена.

Падпольная трацкісцкая тройка— Смірноў, Тэр-Ваганян, Мрачкоўскі— прымае гэту ўстаноўку. Мрачкоўскі ўступае ў перагаворы з зіноўеўцамі. Бандыты адразу знаходзяць агульную мову. Мрачкоўскі гаворыць: «Трэба ўбраць **Сталіна** і іншых кіраўнікоў партыі і ўрада. У гэтым галоўная задача». Еўдакімаў згаджаецца.

У сярэдзіне 1932 года глеба для згоды трацкістаў і зіноўеўцаў падрыхтавана. Смірноў інфармуе Троцкага аб блоку з групамі Зіноўева— Каменева і Шацкіна—Ламінадзе. Троцкі дае згоду і падкрэслівае пры гэтым: абавязковая ўмова — індывідуальны тэрор, у першую чаргу супроць Сталіна.

Зіноўеў і Каменеў не ўступаюць Троцкаму ў нянавісці сваёй да Сталіна, Варашылава, Кагановіча і іншых кіраўнікоў партыі. У канцы 1932 года блок арганізован. Адзіны матыў утварэння блоку: захват асабістай улады. Адзіны сродак: індывідуальны тэрор.

Блок пачынае арганізацыю падлейшых забойстваў. Зіноўеў дае Бакаеву дырэктыву забіць Сталіна і Кірава, цынічна дадаючы, што гэта «справа гонару зіноўеўцаў». Вось які іх «гонар» нават у іх уласным прадстаўленні! Для падрыхтоўкі забойстваў тэрарыстычны блок не пагарджае нічым і нікім. Глава блоку Троцкі пры дапамозе германскай фашысцкай ахранкі (гестапо) перакідвае ў СССР групу сваіх агентаў-тэрарыстаў. З падложным пашпартам пранікае агент Троцкага, і адначасова агент гестапо, В. Ольберг. Трацкісцкую групу арганізуе другі агент гестапо — Франц Вайц, прадстаўнік віднага дзеяча фашысцкай ахранкі Гімлера.

Аб тым, што трацкісцкая тэрарыстычная банда звязана з германскай ахранкай, даведваецца Зіноўеў. З незвычайным цынізмам ён санкцыянуе гэту сувязь, спасылаючыся на перагаворы Ласаля з Бісмаркам. Тым самым уся трацкісцка-зіноўеўская зграя становіцца прамой агентурай фашысцкай ахранкі.

У пачатку 1934 года Зіноўеў і Каменеў ажыццяўляюць тую частку свайго плана, якая гаворыць аб неабходнасці стаць бліжэй да партыі. Яны выступаюць на XVII партыйным з'ездзе з пакаянымі прамовамі. Суўдзельнікаў не саромяць гэтыя прамовы. Двурушніцтва, падлейшае ашуканства — неабходны сродак у падрыхтоўцы забойстваў.

Маскуючыся ў партыі, Зіноўеў і Каменеў у той-жа час тарапяць выканаўцаў подлага замыслу: хутчэй, хутчэй! Таго-ж патрабуе Троцкі ў сваіх пісьмах з-за граніцы. Ён дае ўказанні сваім прыхільнікам: «... 1) убраць **СТАЛІНА** і **ВАРАШЫЛАВА;** 2) разгарнуць работу па арганізацыі ячэек у арміі; 3) у выпадку вайны скарыстаць усякія няўдачы і замяшанне для захвату кіраўніцтва»...

Зіноўеў сам сочыць за падрыхтоўкай забойства Кірава ў Ленінградзе, сам і праз Бакаева арганізуе гэта забойства. І першага снежня загад Зіноўева, адданы ў выкананне пастановы трацкісцка-зіноўеўскага блоку, быў выканан. Кіраў быў забіт.

Уся краіна ўздрыгнула ў аднадушным парыве скорбі і абурэння, магутнай хваляй узмятнуўся пролетарскі гнеў. І тады нягоднік Зіноўеў заявіў з фальшывай слязой у голасе, што і ён «скарбіць» і што ён прызнае сваю «маральную» адказнасць.

Зіноўеўская частка аб'яднанага цэнтру блоку пасля забойства Кірава была арыштавана і аддана суду, перад якім тады яшчэ не была адкрыта ўся гнусная карціна забойства.

Троцкі пры дапамозе гестапо працягвае справу. Ён падвойвае свае намаганні. Ён патрабуе ад сваіх агентаў забойства таварыша Сталіна. Ён пасылае спецыяльную групу для забойства таварыша Варашылава. З браўнінгам, атрыманым ад трацкісцкага агента — Бермана-Юрына, другі трацкісцкі агент — Фрыц Давід прабіраецца на пасяджэнне VII кангрэса Комінтэрна. Ён выследжвае таварыша Сталіна, рыхтуючыся страліць, як толькі яму ўдасца падыйсці бліжка да дарагога мільёнам чалавеку, правадыру народаў. Ён шукае і на кангрэсе і пазней выпадку, які дапамог-бы яму прарваць ахову. На шчасце, ахова надзейная, пільная, і жудасны замысел, адна магчымасць якога ледзяніць душу ўсіх чэсных людзей, не ажыццявіўся.

Главары разбойніцкай трацкісцка-зіноўеўскай банды пасягалі на жыццё найвялікшых людзей нашага часу, самых любімых, самых дарагіх сэрцам дзесяткаў мільёнаў працоўных.

Бандыты выкрыты да канца, схвачаны, сядзяць на лаве падсудных. Абвінаваўчае заключэнне кожным сваім словам, як цвіком, прыбівае іх да ганебнага слупа. Мільёны працоўных бачаць, да якіх брудных, агідных злачынстваў вымушана прыбягаць контррэволюцыйная буржуазія.

Яна паслала супроць нас свой галаўны атрад, набраны са страціўшых чалавечае аблічча нягоднікаў, з агентаў фашысцкай ахранкі, з прадажнай твары. Яна ўзброіла гэту сволач сродкамі індывідуальнага тэрору. Ёй удалося нанесці нам моцны ўдар забойствам аднаго з лепшых сыноў нашай радзімы — таварыша Кірава. Але варта кінуць беглы ўзрок на чалавечае атрэп'е, якое сядзіць на лаве падсудных, каб пераканацца ў бяссэнсэнсасці замахаў на сілу, на адзінства нашай партыі і краіны.

Неразрыўна сувязь кіраўніцтва партыі з усёй партыяй, з усёй краінай. Як адзін чалавек, згуртаваны народы Совецкага Саюза вакол таварыша Сталіна. Яго ахова — дзесяткі мільёнаў да канца адданых яму працоўных. Гэтыя мільёны магутным голасам сваім патрабуюць: смерць трацкісцка-зіноўеўскім гадам! Расстраляць гэтых шалёных сабак фашысцкіх ахранак! Совецкі суд, слухаючы голас народу, адплаціць поўнай мерай гэтай зграі за яе подлыя справы. І той лёс, які чакае прэзрэнную зграю бандытаў, схвачаных з палічным, — гэта лёс усіх, хто ўзніме руку на вялікую краіну Советаў, на комуністычную партыю, на яе правадыроў.

Перадавы артыкул «Правды» ад 20 жніўня 1936 года.

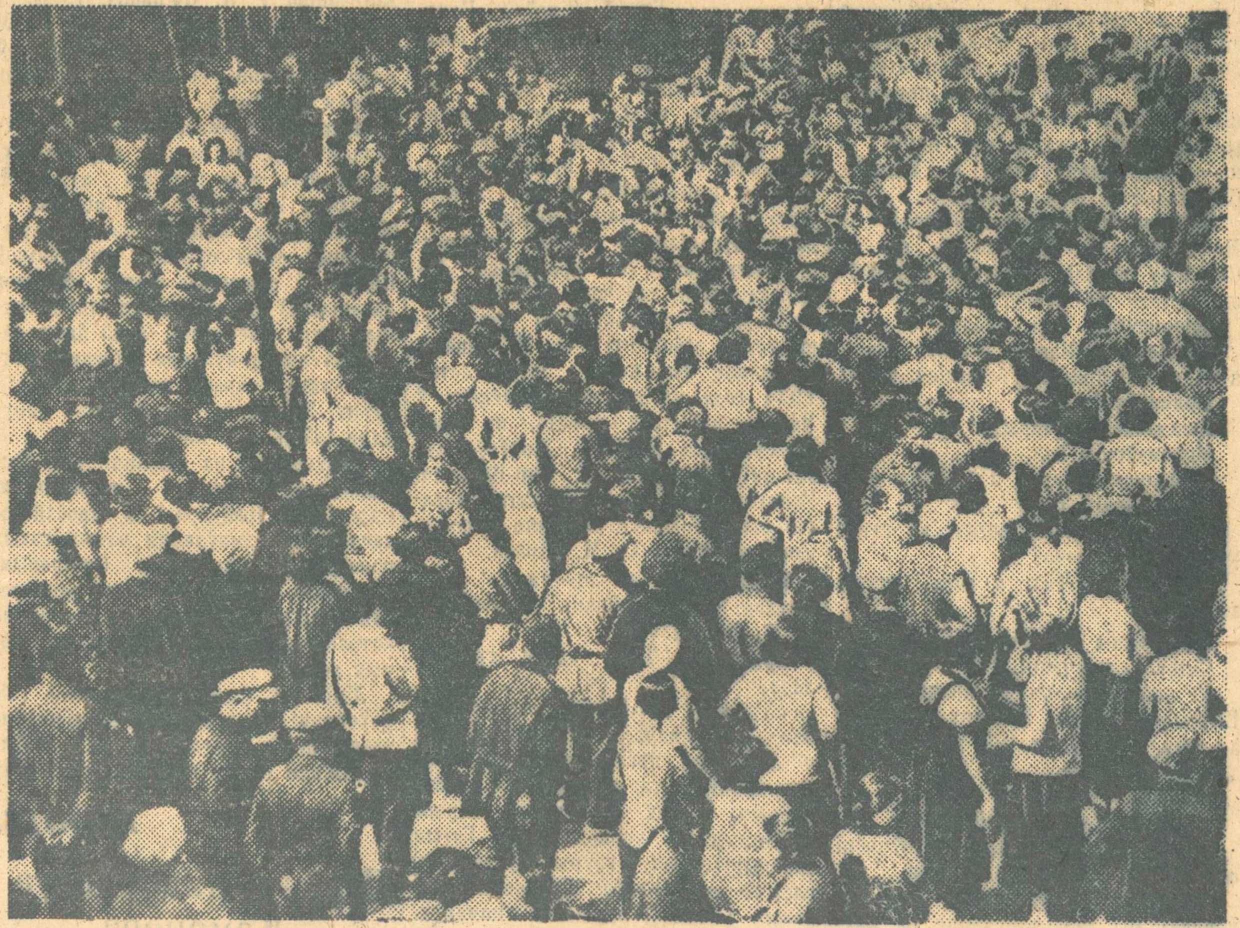

На ўсіх прадпрыемствах горада Менска адбыліся мітынгі, прысвечаныя абгаварэнню абвінаваўчага заключэння па справе трацкісцка-зіноўеўскага цэнтру. НА ЗДЫМКУ: двухтысячная маса рабочых і работніц фабрыкі «Кастрычнік» на мітынгу.

Фото Я. Салавейчыка.

Сталін—розум і сэрца краіны

Рабочыя, служачыя і інжынерна-тэхнічныя работнікі чырвонасцяжнага завода імя Варашылава, пасля работы першай змены сабраліся на завадскі мітынг, на якім заслухалі абвінаваўчае заключэнне па справе прэзрэнных, подлых гадаў з трацкісцка-зіноўеўскай банды. Мітынг рабочыя чакалі з нецярпеннем. Яны жадалі яшчэ раз выказаць сваю бязмежную любоў да партыі, да яе любімага правадыра вялікага **Сталіна**, яшчэ раз выказаць свае прэзрэнні да заклятых ворагаў партыі і народу — фашысцкіх вырадкаў.

На мітынгу выказалася 13 чалавек. Усе яны выказвалі сваю бязмежную любоў да роднага **Сталіна**, адзначалі геройскую работу нашых чэкістаў, выхаванцаў Фелікса **Дзержынскага**, якія змаглі выкрыць ворагаў народу, і праклінаді фашысцкіх вырадкаў — белабандытаў, подлых забойцаў з-за вугла.

— Ворагі партыі і народу жадалі звергнуць нашу родную совецкую ўладу, — гаворыць стары рабочы завода тав. **Жылінскі**.

Трацкісцка-зіноўеўскія вырадкі імкнуліся вырваць мозг і сэрца нашай краіны — забіць любімага правадыра сусветнага пролетарыята вялікага **Сталіна**. Аднак, подлыя правакатары пралічыліся, яны забылі, што нашай краінай соцыялізма кіруе сталінскі ЦК і геніяльны правадыр сусветнага пролетарыята таварыш Сталін.

У аднадушна прынятай рэзалюцыі рабочыя заявілі:

— Мы шлем свой праклён прэзрэнным гадам, фашысцкім наймітам, якія рабілі замах на мозг і сэрца нашай партыі, на нашых правадыроў, на нашага роднага **Сталіна**.

Двурушніцтвам, подлым ашуканствам партыі, на кожным кроку клятвамі ў адданасці партыі і справе соцыялістычнага будаўніцтва, ворагі народу рыхтавалі забойства нашых правадыроў.

Смерць фашысцкім гадам!

Няма і не можа быць ніякай літасці фашысцкім забойцам!

Магутнай сцяной акружым нашага любімага Сталіна, жыццё якога для нас даражэй за ўсё, жыццё якога ёсць наша радасць, наша шчасце.

Прывітанне слаўным чэкістам — работнікам НКУС, якія пільна ахоўваюць жыццё нашых любімых правадыроў!

У адказ на прошукі ворагаў зняць у нас нашага раданага і шчаслівага жыцця, якое даў нам родны, любімы **Сталін**, мы, варашылаўцы, абавязуемся яшчэ больш узмацняць абароназдольнасць нашай радзімы, удзесяцярыць бальшэвіцкую пільнасць, яшчэ лепш—па-сталінску, па-стаханаўску не пакладаючы рук працаваць, выконваць і перавыконваць промфінплан.

І мы ведаем, мы ўпэўнены, што ніякія прошукі ворагаў не спыняць пераможнага шэствія, 170-мільённага народу вялікага Совецкага Саюза, якое вядзе і прывядзе да комунізма вялікі геній чалавецтва, наш любімы Іосіф Вісарыёнавіч **Сталін**.

БЯЗМЕЖНАЯ АДДАНАСЦЬ СПРАВЕ ЛЕНІНА — СТАЛІНА

ВІЦЕБСК. **(Па тэлефону ад спец. кар. «Звязды»).**

Горад не помніць такога масавага радыёслухання, як гэта было ў часе перадачы абвінаваўчага заключэння па справе контррэволюцыйнай трацкісцка-зіноўеўскай зграі забойц. Сотні і тысячы рабочых разам з іх сем'ямі на працягу некалькіх гадзін не адрываючыся слухалі радыё.

Стары рабочы завода імя Кірава, стаханавец кузнечнага цэха т. Угорцін Майсей гаворыць:

— На працягу некалькіх гадзін я не адрываючыся слухаў па радыё абвінаваўчае заключэнне. Цяжка перадаць словамі ўвесь гнеў, якім я быў прасякнут у гэтыя мінуты. Трацкісты і зіноўеўцы нам заўсёды былі ненавісны. Калі-ж я даведаўся аб іх гнусных мэтах, у мяне ад вялікай злосці рукі сціснуліся ў кулакі.

Гэтыя подлыя вырадкі чалавечага роду рыхтавалі забойства нашых правадыроў партыі і ўрада. Сваю паскудную руку яны хацелі падняць на вялікага Сталіна, за жыццё якога незадумваючыся кожны з нас, рабочых, гатоў аддаць сваё жыццё.

Гісторыя ведае правакатараў, здраднікаў рабочага класа. Але такога злачынства перад працоўнымі ўсяго свету, такіх подлых забойц, як трацкісты і зіноўеўцы, гісторыя чуе ў першы раз.

Ніякай літасці ворагам народу! Сёння з раніцы мой штамповачны прэс біў яшчэ ўдарней. За першыя дзве гадзіны работы я выпрацаваў 640 дэталей для сялянскіх калёс, што складае 227 проц. нормы. Гэтай рэкорднай выпрацоўкай я адзначаю сваё прэзрэнне да ўсёй трацкісцка-зіноўеўскай контррэволюцыйнай банды, сваю гарачую любоў і адданасць вялікай партыі і любімаму Сталіну.

Стаханавец сельскагаспадарчага цэха т. Богарад заяўляе:

— Учора я разам са сваёй сям'ёй слухаў па радыё абвінаваўчае заключэнне. Гневу майму па адрасу контррэволюцыйнай зіноўеўскай банды не было меж. Сёння на рабоце яшчэ хутчэй варочаўся мой нажлачны станок. За 2 гадзіны 40 мінут я адшліфаваў 35 дэталей для ільнотрапалкі, што раўняецца маёй дзённай норме. Рэкорднай выпрацоўкай я хачу адзначыць гарачую любоў да нашага вялікага, мудрага Сталіна, натхніцеля і арганізатара нашых перамог.

Ад усёй душы жадаем многа год і здароўя вялікаму Сталіну, які даў нам шчаслівае і радаснае жыццё. Смерць тым, хто пасмеў і пасмее падняць сваю подлую руку на нашага любімага правадыра.

БРАЙНІН.

Любоў і адданасць да роднага Сталіна

НЕГАРЭЛАЕ, 20 жніўня. **(Па тэлефону).** Сёння адбыўся агульны сход рабочых і служачых станцыі Негарэлае. На сходзе заслухалі абвінаваўчае заключэнне па справе трацкісцка-зіноўеўскай банды забойц. У прынятай рэзалюцыі, сход выказвае сваё глыбокае абурэнне тэрарыстычнай дзейнасцю агентаў контррэволюцыі і фашысцкіх ахранак, выказвае любоў і адданасць да нашага роднага Сталіна.

Сход патрабуе ад вярхоўнага суда бязлітаснага пакарання забойц-тэрарыстаў — ворагаў усяго совецкага народу і міжнароднага пролетарыята. Рабочы клас вялікага Совецкага Саюза стане нярушымай сцяной вакол сваіх правадыроў. Абавязуемся павышаць свой палітычны ўзровень і быць пільнымі, у асаблівасці тут на рубяжы двух светаў.

Няхай жыве наш вялікі правадыр таварыш Сталін!

КАМЕНОК.

ГРУДЗЬМІ АДСТАІМ ДАРАГОЕ ДЛЯ НАС ЖЫЦЦЁ ІОСІФА ВІСАРЫЁНАВІЧА

ГОМЕЛЬ. **(Па тэлефону).** Абвінаваўчае заключэнне аб трацкісцка-зіноўеўскай бандзе забойцаў з увагай чыталі рабочыя гомельскіх прадпрыемстваў. На ўсіх фабрыках і заводах горада былі праведзены мітынгі.

На гомельскім тлушчакамбінаце рабочыя ў сваіх кароткіх прамовах кляймілі ганьбай гнусных забойцаў Кірава. У аднагалосна прынятай рэзалюцыі рабочыя гавораць:

— Факты абвінаваўчага заключэння з усёй яснасцю сведчаць аб тым, што трацкісты і зіноўеўцы скаціліся на самы подлы шлях, шлях тэрору. Зусім відавочна, што няма ніякіх граняў паміж фашызмам і трацкізмам. Мы патрабуем ад пролетарскага суда самага бязлітаснага пакарання ўсёй подлай зграі контррэволюцыянераў.

У прынятай рэзалюцыі рабочыя завода імя Кірава заяўляюць:

— Мы патрабуем ад Ваеннай Калегіі Вярхоўнага суда фізічнага знішчэння подлых гадаў. Гэта будзе прыгавор усяго народу Совецкага Саюза.

— Бязмерна наша любоў да дарагога таварыша Сталіна і комуністычнай партыі, якая пад кіраўніцтвам Сталіна вядзе нас ад перамогі да перамогі.

— Мы грудзьмі, адстаім дарагое для нас жыццё любімага Іосіфа Вісарыёнавіча і яшчэ мацней згуртуемся вакол нашай роднай партыі.

— Мы заклікаем усіх рабочых усямерна павышаць бальшэвіцкую пільнасць на кожным участку, каб канчаткова знішчыць ворагаў совецкага народу.

— Далоў фашысцкую банду контррэволюцыянераў-забойц.

— Няхай жыве наш родны, наш любімы Сталін!

Мітынгі адбыліся і на дрэваапрацоўчым камбінаце імя тав. Гікало, на камбінаце «Спартак» і на іншых прадпрыемствах горада.

РОХЛІН.

НІЯКАЙ ЛІТАСЦІ ВОРАГАМ НАРОДУ!

19 жніўня перад Ваеннай Калегіяй Вярхоўнага Суда СССР прадсталі кіраўнікі і арганізатары трацкісцка-зіноўеўскай банды. Злачынствы іх супроць совецкага народу, супроць працоўных усяго чалавецтва нязмерны.

Рукі тых, што сядзяць на лаве падсудных, абагравы крывёй аднаго з лепшых сыноў нашай партыі, палкага барацьбіта за соцыялізм— Сергея Міронавіча Кірава.

Памяць аб ім вечна будзе жыць ў сэрцах совецкага народу. Ніколі не пагасне гнеў і не астыне нянавісць працоўных да подлых забойц, прадажных агентаў фашызма, якія забілі таварыша Кірава і падрыхтоўвалі забойствы кіраўнікоў партыі і совецкай дзяржавы.

Абвінаваўчае заключэнне і матэрыялы суда ўскрываюць перад усім народам Совецкага Саюза і працоўнага чалавецтва ўсяго свету ўсю подласць, каварства трацкістаў-зіноўеўцаў — гэтага перадавога атрада міжнароднай контррэволюцыі.

Пролетарскі суд ціпь за ніцию раскрывае і паказвае ўсяму свету ўсе зладзейскія замыслы гэтых забойц, «перад правакацыйнай ізашчронасцю якіх бляднее гісторыя контррэволюцыі».

Абвінаваўчае заключэнне з усёй паўнатой ускрывае, што адзіным матывам арганізацыі тэрарыстычнага трацкісцка - зіноўеўскага блоку з'яўлялася жаданне захапіць уладу ў свае рукі. Адзіным іх сродкам для дасягнення гэтай мэты была арганізацыя тэрарыстычных актаў супроць правадыроў партыі і совецкага народу.

Барацьба супроць совецкай улады з'яўлялася асноўным зместам іх «праграмы». Тэрор, шпіянаж, дыверсійныя акты з'яўляюцца асноўным сродкам іх барацьбы супроць партыі, супроць совецкага народу.

Двурушніцтва, ашуканства — вось асноўны метад, каб прыкрыць сваю контррэволюцыйную дзейнасць, гэтых палітычных бандытаў, агентаў фашысцкіх ахранак.

«Галоўным матывам прымянення тэрору цяпер яны лічаць поспехі будаўніцтва соцыялізма ў СССР, поспехі ў справе культурнага і эканамічнага ўздыму краіны, поспехі, якія, дэманструючы ідэйнае і палітычнае банкруцтва трацкістаў-зіноўеўцаў, — яшчэ больш азлабляюць іх супроць совецкай улады і ўзмацняюць іх імкненне адпомсціць совецкай уладзе за свой палітычны правал шляхам прымянення тэрору». (З абвінаваўчага заключэння).

Звярыная нянавісць да совецкага народу, комуністычнай партыі, да вялікага Сталіна, да грандыёзных поспехаў соцыялізма аб'яднала ў адзіны саюз трацкістаў-зіноўеўцаў з фашыстамі і іх ахранкамі. Іх стаўка была біта. Верныя вартавыя соцыялістычнай рэволюцыі, перамогі рабочага класа — выхаванцы Фелікса Дзержынскага, своечасова выкрылі зграю палітычных бандытаў, выкрылі іх да канца, як наймітаў фашысцкіх ахранак.

Хваля гневу пракацілася па ўсёй краіне. Няма слоў, каб выказаць тое глыбокае абурэнне, якім ахоплен совецкі народ супроць гэтых подлых забойц.

У сваёй рэзалюцыі рабочыя завода імя Молатава заяўляюць: «Злодзействы тройчы праклятых народам наймітаў і катаў так вялікі і так агідны, што няма межаў нашаму гневу і нашай нянавісці да гэтых вырадкаў, ганьбячых чалавецтва сваім існаваннем. Яны пасягалі на шчасце і жыццё совецкага народу, на нашу кроўю заваяваную пролетарскую дзяржаву... Мы, рабочыя, патрабуем, каб суровая рука рэволюцыйнага закону ад імя нашага гераічнага 170-мільённага народу бязлітасна пакарала страціўшых чалавечае аблічча зладзеяў».

Бязмежнай любоўю і адданасцю, несакрушальнай сцяной акружыў наш мужны і бясстрашны народ вялікага Сталіна».

Стары рабочы металаапрацоўчага завода імя Кірава ў Віцебску, стаханавец Угорцін Майсей, на мітынгу, прысвечаным абмеркаванню абвінаваўчага заключэння, выказаў думку ўсяго калектыва, заявіўшы: «Трацкісты і зіноўеўцы нам заўсёды былі ненавісны. Калі-ж я даведаўся аб іх гнусных мэтах, у мяне ад вялікай злосці рукі сціснуліся ў кулакі. Сёння мой штамповачны прэс быў яшчэ ўдарней. За першыя дзве гадзіны работы я выпрацаваў 227 проц. нормы. Гэтай рэкорднай выпрацоўкай я адзначаю сваё прэзрэнне да ўсёй трацкісцка-зіноўеўскай контррэволюцыйнай банды і сваю гарачую любоў і адданасць вялікай партыі і любімаму Сталіну».

Бязмежная адданасць, любоў да партыі Леніна — Сталіна, да роднага Сталіна, моцна гучыць з усіх канцоў Совецкай Беларусі.

«У голасе народу чутны словы сталінскай мудрасці. Ідзе ў нашы годы апошні і рашучы бой паміж старым, гніючым светам капіталізма, і новым, высока ўзнімаючымся светам соцыялізма, ладам шчасця чалавецтва. У гэтым баі вораг не здаецца. Ён прабуе і яшчэ будзе прабаваць нападаць і драпежным воўкам і каварнай змяёй. І таму няма і не можа быць мяккасардэчнасці да ваўкоў і змяёў старога свету, няма і не павінна быць месца благадушнай даверлівасці. Памятаць трэба: змяя сама ніколі не вырве жала сваё. І хаця трацкісцка-зіноўеўскія гады мізэрныя наогул у ярасці сваёй — зарчэй вока і вышэй пільнасць!».

На лаву падсудных пасаджаны кіраўнікі трацкісцка-зіноўеўскай зграі. Але на гэтым мы ні ў малейшай меры супакойвацца не можам. Не ўсе яшчэ трацкісты-зіноўеўцы выкрыты, не ўсе ніці іх контррэволюцыйнай дзейнасці абарваны.

Факты выкрыцця трацкісцкіх элементаў у партарганізацыях КП(б)Б пасля ўжо абмену партдакументаў, справа Арабея — былога кіраўніка партвыдавецтва, які на працягу раду год маскаваўся і двурушнічаў, ашукваў партыю, праводзіў актыўную трацкісцкую работу, справа выкрытага трацкіста Малышэва з партарганізацыі КІЖа, прыкрыццё трацкістаў і актыўнае падтрыманне іх з боку старшыні Белкаапсаюза — Баскіна, пры прамым папушчэнні і прытупленні пільнасці партарганізацыі, факты актыўнай контррэволюцыйнай дзейнасці трацкістаў у рэдакцыі газеты «Звязда» і «Рабочий» павінны з'явіцца сур'ёзнай перасцярогай для ўсіх партарганізацый КП(б)Б.

Гэтыя факты сведчаць, што і праведзеная вялікая работа па абмену партдакументаў не можа служыць поўнай гарантыяй, што злейшыя ворагі — трацкісты-зіноўеўцы ўжо выкрыты да канца. Вось чаму асноўным палітычным вывадам, які павінны зрабіць для сябе кожная партыйная арганізацыя, кожны бальшэвік, кожны совецкі грамадзянін — гэта ўсямерна павышаць рэволюцыйную пільнасць.

Асноўнай якасцю кожнага бальшэвіка павінна з'явіцца: умець распазнаваць ворага, гэту трацкісцка-зіноўеўскую гадзіну, як-бы ён ні маскаваўся і якое-б аблічча ён ні прымаў.

Знішчыць ворага, — гэта голас совецкага народу.

Пад кіраўніцтвам ВКП(б) і вялікага **Сталіна**, паспяхова будуючы соцыялізм, мы пойдзем да новых і новых перамог.

ДЗЯКУЙ СЛАЎНЫМ ЧЭКІСТАМ

БАБРУЙСК. **(Спец. кар. «Звязды»).** Нельга перадаць звычайнымі словамі абурэнне працоўных Бабруйска дзеяннямі трацкісцкіх бандытаў, якія прадсталі перад пролетарскім судом. Заслухаўшы абвінаваўчае заключэнне па справе контррэволюцыйнага блоку трацкістаў-зіноўеўцаў рабочыя і ўсе працоўныя Бабруйска аднадушна патрабуюць бязлітаснай расправы з ворагамі совецкай краіны і ўсяго працоўнага народу — тэрарыстамі-забойцамі.

Выступіўшая на мітынгу работніца завода № 4 імя Куйбышава Рабкіна гаворыць:

— Яшчэ шчыльней згуртуем нашы рады вакол слаўнага сталінскага Цэнтральнага камітэта, нашага роднага і любімага Сталіна. Дзякуй слаўным чэкістам, якія папярэдзілі замах на нашых правадыроў. Будзем абараняць нашага роднага Сталіна, як зяніцу вока. Смерць подлым забойцам, якія пасмелі думаць аб замаху на жыццё нашага вялікага **Сталіна!**

Рабочыя завода імя Сталіна, фабрыкі імя Халтурына, лесакамбіната і рад іншых прадпрыемстваў, поўныя любві і адданасці справе соцыялістычнай радзімы, абавязаліся да 19 гадавіны Кастрычніцкай рэволюцыі выканаць свае гадавыя промфінпланы.

ПРАЦЭС ТРАЦКІСЦКА-ЗІНОЎЕЎСКАГА ТЭРАРЫСТЫЧНАГА ЦЭНТРА

Ранішняе пасяджэнне 19 жніўня

Першым дапытваецца падсудны Мрачкоўскі.

Мрачкоўскі — найбольш давераны і блізкі асабіста Троцкаму чалавек, у мінулым буйны ваенны работнік, з 1923 года ён вядзе з ім сумесную трацкісцкую антысавецкую работу, быў членам кіруючага цэнтра падпольнай трацкісцкай тэрарыстычнай арганізацыі. Працаваў па асабістых указаннях Троцкага, ад якога атрымліваў дырэктывы праз Смірнова І. Н., і непасрэдна па арганізацыі тэрарыстычных актаў супроць кіраўнікоў партыі і ўрада. З'яўляючыся адным з кіраўнікоў контррэвалюцыйнага трацкісцкага падполля, увайшоў у 1932 годзе ў трацкісцка-зіноўеўскі тэрарыстычны цэнтр разам з Смірновым І. Н. і Тэр-Ваганянам. Мрачкоўскі падрабязна расказвае гісторыю стварэння трацкісцка-зіноўеўскага тэрарыстычнага цэнтра. Ён гаворыць, што вярнуўшыся з ссылкі ў 1929 годзе, ён толькі на словах прызнаў правільнасць генеральнай лініі партыі, а на самай справе ён, як і іншыя быўшыя апазіцыянеры, варочаліся з ссылкі з мэтай далейшай двурушніцкай барацьбы супроць партыі. Мрачкоўскі пры гэтым прызнае, што ніякай палітычнай платформы гэта контррэвалюцыйная група не мела, што «тая платформа, якая была складзена ў ранейшы перыяд — 1925-27 г.г.—была апракінута правільнасцю генеральнай лініі партыі».

Далей Мрачкоўскі гаворыць аб тым, што ў 1931 годзе ўжо адкрыта ў гэтай трацкісцкай групе было пастаўлена пытанне аб тэроры. Смірноў, які ездзіў у Берлін, прывёз дырэктыву ад Троцкага, атрыманую ім праз сына Троцкага — Л. Седова. «Пакуль мы не ўбярэм Сталіна — мы не можам вярнуцца да ўлады».

Вышынскі: Што азначае ваш выраз: «Пакуль мы не ўбярэм Сталіна?»

Мрачкоўскі: Пакуль мы не заб'ем Сталіна. На гэтым-жа пасяджэнні — у прысутнасці Смірнова, мяне, Тэр-Ваганяна і Сафонавай — па мяне была ўскладзена задача арганізаваць тэрарыстычную групу, г. зн. адабраць надзейных людзей. Як я ўжо гаварыў, гэты перыяд ішоў на падрыхтоўку людзей для арганізацыі тэрарыстычных актаў супроць Сталіна, Варашылава і Кагановіча.

Далей Мрачкоўскі паказвае, што ў другой палове 1932 года было пастаўлена пытанне аб неабходнасці аб'яднання гэтай трацкісцкай тэрарыстычнай групы з зіноўеўцамі.

— Пытанне аб гэтым аб'яднанні было пастаўлена І. Н. Смірновым, прычым ён гэта матываваў тым, што адных трацкісцкіх сіл занадта мала і таму неабходна аб'яднаць усе контррэвалюцыйныя групы. Тады-ж Смірноў праз Гольцмана паслаў пісьмо Троцкаму, у якім інфармаваў яго аб становішчы трацкісцкай арганізацыі і паставіў перад ім пытанне аб аб'яднанні з зіноўеўцамі. Увосень 1932 года было атрымана адказнае пісьмо ад Троцкага, у якім ён адобрыў рашэнне аб аб'яднанні з зіноўеўцамі. Троцкі перадаў тады-ж праз свайго пасланца Гавена, што аб'яднанне павінна адбывацца на базе тэрору, прычым тут-жа Троцкі зноў падкрэсліў, што неабходна забіць Сталіна, Варашылава і Кірава.

Мрачкоўскі адзначае, што пасля атрымання дырэктывы Троцкага, які адобрыў заключэнне блоку з зіноўеўцамі, Смірноў даручыў Тэр-Ваганяну ажыццявіць стварэнне гэтага блоку. Тэрарыстычны блок трацкістаў і зіноўеўцаў быў створан у канцы 1932 года.

Затым Мрачкоўскі паказвае, што ў сувязі з яго, Мрачкоўскага, ад'ездам з Масквы ён даручыў Рэйнгольду звязацца з Дрэйцэрам, які павінен быў кіраваць тэрарыстычнай дзейнасцю маскоўскага цэнтра. Прыехаўшы ў Маскву затым, летам 1934 года, ён сустрэў Дрэйцэра, які інфармаваў яго аб рабоце тэрарыстычнага цэнтра.

Летам 1934 г. Мрачкоўскі сустрэўся з Каменевым. Каменеў, — паказвае Мрачкоўскі, — пацвердзіў мне, што арганізован маскоўскі тэрарыстычны цэнтр. Каменеў праяўляў незадавальненне павольнасцю работы ў справе падрыхтоўкі тэрарыстычных актаў. Тут-жа ў гутарцы ён сказаў, што Бакаеў арганізуе ў Ленінградзе, і нібы даволі паспяхова, хоць павольна, тэрарыстычны акт супроць Кірава.

Працягваючы свае паказанні, Мрачкоўскі ўказвае, што ў снежні 1934 года, знаходзячыся ў Казахстане, ён атрымаў ад Дрэйцэра напісанае хімічным спосабам пісьмо Троцкага наступнага зместу: «Дарагі друг! На сёнешні дзень перад намі стаіць задача фарсіраваць забойства Сталіна і Варашылава. На выпадак вайны трэба заняць паражэнчую пазіцыю і скарыстаць замяшанне. Неабходна арганізаваць ячэйкі ў Чырвонай Арміі». Пісьмо было падпісана «Старык». Мрачкоўскі падкрэслівае, што ён добра ведае почарк Троцкага і што ён не мае ні малейшых сумненняў у тым, што пісьмо сапраўды было напісана Троцкім.

Падкрэсліваючы сваю асаблівую блізасць з Троцкім, Мрачкоўскі ўказвае, што апошнія гады яго работы з Троцкім, у 1923—27 г.г. да яго арышту ў 1927 г., ніхто не мог прайсці да Троцкага паміма Мрачкоўскага і ўся перапіска Троцкага таксама праходзіла праз яго.

Таварыш Вышынскі пытае Мрачкоўскага, якая была роля І. Н. Смірнова ў тэрарыстычным трацкісцка-зіноўеўскім цэнтры. Мрачкоўскі падкрэслівае, што ён усё рабіў з ведама Смірнова і што Смірноў ведаў людзей, якіх Мрачкоўскі падрыхтоўваў для тэрарыстычных актаў.

Затым Мрачкоўскі паказвае аб дзейнасці трацкісцка-зіноўеўскага тэрарыстычнага цэнтра. У гэты цэнтр уваходзілі Зіноўеў, Каменеў, Ломінадзе, Мрачкоўскі, Тэр-Ваганян і інш. Далей тав. Вышынскі ставіць пытанне Зіноўеву:

Вышынскі: Калі арганізаваўся аб'яднаны цэнтр?

Зіноўеў: Летам 1932 года.

Вышынскі: На працягу якога часу ён дзейнічаў?

Зіноўеў: Фактычна да 1936 года.

Вышынскі: У чым выражалася яго дзейнасць?

Зіноўеў: Галоўнае ў яго дзейнасці заключалася ў падрыхтоўцы тэрарыстычных актаў.

Вышынскі: Супроць каго?

Зіноўеў: Супроць кіраўнікоў.

Вышынскі: Гэта значыць, супроць таварышоў Сталіна, Варашылава і Кагановіча? Гэта ваш цэнтр арганізаваў забойства таварыша Кірава? Ці было арганізавана забойства Сергея Міронавіча Кірава вашым цэнтрам або якой-небудзь іншай арганізацыяй?

Зіноўеў: Так, нашым цэнтрам.

Вышынскі: У гэтым цэнтры былі вы, Каменеў, Смірноў, Мрачкоўскі, Тэр-Ваганян?

Зіноўеў: Так.

Вышынскі: Значыць вы ўсе арганізавалі забойства таварыша Кірава?

Зіноўеў: Так.

Вышынскі: Значыць вы ўсе забілі тав. Кірава?

Зіноўеў: Так.

Вышынскі: Сядайце.

[illegible]

На пытанне старшыні суда таварыша Ульрыха [illegible] Еўдакімаў [illegible]

[illegible]

«Устаноўкі на тэрор выходзілі ад Троцкага з Смірновым, — гаворыць Еўдакімаў. — Мы некалькі разоў гутарылі па гэтаму пытанню. Так, летам 1932 г. у вагоне Мрачкоўскага, прыехаўшага ў Маскву, адбылася нарада, на якой былі: я, Мрачкоўскі, Смірноў і Тэр-Ваганян. [illegible]

[illegible]

Каменеў: Удар быў задуман і падрыхтаван па пастанове цэнтра, членам якога я быў, і я гэта разглядаў як выкананне той задачы, якую мы сабе ставілі.

На гэтым ранішняе пасяджэнне закончылася.

Вячэрняе пасяджэнне 19 жніўня

У пачатку вячэрняга пасяджэння дапытваецца падсудны Дрэйцэр.

Паводле ўласных заяў Дрэйцэра, пацверджаных радам іншых абвінавачваемых **(Мрачкоўскім, Тэр-Ваганянам, Смірновым)**, ён — актыўнейшы трацкіст з 1927 г., вельмі блізкі да Л. Троцкага. Быў начальнікам асабовай аховы Троцкага. Разам з ім падрыхтоўваў і праводзіў контррэвалюцыйную трацкісцкую дэманстрацыю 7 лістапада 1927 г. У час ссылкі Троцкага ў Алма-Аце звязваў яго з маскоўскім трацкісцкім цэнтрам. Увосень 1931 г. Дрэйцэр, па даручэнню І. Н. Смірнова, ездзіў у Берлін за дырэктывамі Троцкага. У Берліне ён два разы сустракаўся ў кафэ на Лейпцыгерштрасэ з Седовым (сынам Троцкага).

Падсудны Дрэйцэр падрабязна расказвае суду, як ён, па дырэктывах, атрыманых з-за граніцы ад Л. Д. Троцкага і ў СССР ад Смірнова і Мрачкоўскага, падрыхтоўваў тэрарыстычныя акты супроць кіраўнікоў ВКП(б) і савецкага ўрада. Дрэйцэр арганізаваў дзве тэрарыстычныя групы: групу Гаеўскага, якой было даручана ажыццяўленне тэрарыстычнага акта супроць тав. Сталіна, і групу Эстэрмана, якой было даручана забіць тав. Варашылава.

Адказваючы на пытанне тав. Вышынскага, звязанае з паказаннямі падсуднага Дрэйцэра і са спробай галаслоўнага адмаўлення часткі гэтых паказанняў падсудным Смірновым, падсудны Зіноўеў заяўляе, што летам 1932 г. трацкісты настойліва патрабавалі арганізацыі тэрарыстычных актаў.

Лінія на тэрор разглядалася зіноўеўцамі як асноўнае патрабаванне трацкісцкай часткі блоку. Выразнікам гэтых патрабаванняў быў лідэр трацкісцкай часткі блоку І. Н. Смірноў, найбольш асвядомлены ў поглядах Троцкага і цалкам іх падзяляючы.

— Я асабіста, — заяўляе падсудны Зіноўеў, — мінімум 2—3 разы вёў перагаворы з Смірновым, які горача настойваў на тэрарыстычных актах.

Суд пераходзіць да допыту абвінавачваемага Рэйнгольда.

Рэйнгольд паказвае, што ён ужо даўно звязаны з Зіноўевым і Каменевым па сумеснай контррэвалюцыйнай дзейнасці.

— Я, — падкрэслівае Рэйнгольд, — з'яўляюся актыўным членам маскоўскага трацкісцка-зіноўеўскага цэнтра, арганізуючы тэрарыстычныя групы для правядзення актаў супроць Сталіна, Кірава, Варашылава, Кагановіча, Орджанікідзе.

Увосень 1932 года быў створан маскоўскі тэрарыстычны цэнтр, у які ўваходзілі Рэйнгольд, Бакаеў, Богдан, Дрэйцэр, Пікель. Апрача таго, да яго прымыкалі Фуртычаў і Грунштэйн. Гэты цэнтр арганізоўваў тэрарыстычныя групы з асабліва «надзейных» людзей.

Рэйнгольд падрабязна расказвае, што асноўным метадам работы было двурушніцтва.

— Зіноўеў і Каменеў, — гаворыць Рэйнгольд, — пад маскай лаяльнасці і раскаяння ў сваіх грахах перад партыяй, адначасова рыхтавалі тэрарыстычныя акты супроць кіраўнікоў партыі і ўрада і ў першую чаргу супроць Сталіна. У прыватнасці, Зіноўеў рэкамендаваў Бакаеву свайго асабістага сакратара Богдана для выканання забойства таварыша Сталіна.

З допыту Рэйнгольда і пытанняў тав. Вышынскага Зіноўеву і Каменеву высняецца, што апошнія даручылі быўшаму намесніку старшыні праўлення Дзяржбанка Саюза ССР Аркусу і Рэйнгольду адшукаць сродкі для стварэння грашовага фонда за граніцай на выпадак, калі Зіноўева і Каменева вышлюць за граніцу. Гэты грашовы фонд павінен быў быць створан шляхам кражы дзяржаўных сродкаў. Рэйнгольд падрабязна расказвае суду аб тым, што на выпадак захвату ўлады Каменевым і Зіноўевым першай іх задачай з'яўлялася-б знішчэнне слядоў іх злачынства шляхам фізічнага знішчэння як работнікаў НКУС, якія маглі весці аб падрыхтоўцы тэрарыстычных актаў, так і фактычных выканаўцаў гэтых актаў. Для гэтага меркавалася паставіць на чале АДПУ Бакаева. Намечана было таксама размеркаванне роляў паміж іншымі членамі цэнтра.

Пасля перапынку, у другой палове вячэрняга пасяджэння працягваўся допыт абвінавачваемага Рэйнгольда.

Затым суд пераходзіць да допыту Бакаева, які падрабязна паказвае аб сваёй ролі ў падрыхтоўцы замаху на таварыша Сталіна ў Маскве і на таварыша Кірава ў Ленінградзе. Паказанні падсуднага поўнасцю выкрываюць яго, як арганізатара тэрарыстычных актаў.

Апошнім на вячэрнім пасяджэнні Вярхоўнага суда дае паказанні абвінавачваемы Пікель, які таксама пацвердзіў свой удзел у тэрарыстычнай арганізацыі.

Пасля допыту Пікеля абвяшчаецца перапынак да 11 гадзін 20 жніўня.

(БЕЛТА).

Ранішняе пасяджэнне 20 жніўня

Допыт падсуднага Каменева

Ранішняе пасяджэнне 20 жніўня пачынаецца з допыту падсуднага Л. Б. Каменева.

«Тэрарыстычная змова, — паказвае Каменеў, — была арганізавана і кіруема мною, Зіноўевым і Троцкім. Я прышоў да пераканання, што палітыка партыі, палітыка яе кіраўніцтва перамагла ў тым адзіным сэнсе, у якім магчыма палітычная перамога ў краіне соцыялізма, што гэта палітыка прызнана працоўнымі масамі. Стаўка наша па магчымасць расколу ў партыйным кіраўніцтве таксама аказалася бітай. Мы разлічвалі на правую групу Рыкава, Бухарына, Томскага. Устраненне гэтай групы ад кіраўніцтва і дыскрэдытацыя яе перад працоўнымі выбілі з нашых рук і гэты козыр.

Разлічваць на якія-небудзь сур'ёзныя ўнутраныя труднасці для звяржэння кіраўніцтва, якое правяло краіну праз труднейшыя этапы, праз індустрыялізацыю і калектывізацыю, не прыходзілася. Заставаліся два шляхі: або чэсна і поўнасцю ліквідаваць барацьбу супроць партыі, або працягваць яе, але ўжо без усякага разліку на якое-бы там ні было масавае падтрыманне без палітычнай платформы, без сцяга — гэта значыць шляхам індывідуальнага тэрору. Мы выбралі другі шлях. Мы кіраваліся пры гэтым бясконцым азлабленнем супроць кіраўніцтва партыі і краіны і прагнасцю ўлады, да якой калісьці былі блізкі і ад якой адкінуты ходам гістарычнага развіцця».

Адказваючы на пытанні тав. Вышынскага, падсудны Каменеў расказвае суду аб тым, як зіноўеўцы ўступілі ў блок з трацкістамі на прадмет арганізацыі тэрарыстычнай барацьбы супроць партыі і савецкай дзяржавы.

«Мы вялі перагаворы аб блоку з Смірновым, Мрачкоўскім, Тэр-Ваганянам не як з творцамі самастойных палітычных дырэктыў. Яны прадстаўлялі для нас каштоўнасць, як людзі, дакладна ажыццяўляючыя дырэктыву Троцкага. Ведаючы Смірнова і Мрачкоўскага, як актыўных трацкістаў, ведаючы аб паездцы Смірнова за граніцу і аб тым, што ён там звязаўся з Троцкім, мы былі абсалютна ўпэўнены, што дырэктыва аб тэрарыстычнай устаноўцы, перадаваемая Смірновым і Мрачкоўскім і імі абараняемая, ёсць дакладная дырэктыва Троцкага. На падставе гэтага і пры супадзенні дырэктыў Троцкага аб тэроры з нашымі настроямі мы і заключылі тое, што тут называецца «блокам», і тое, што трэба назваць вузкай тэрарыстычнай змовай. Гэта змова склалася ў 1932 годзе, як арганізацыйнае аб'яднанне, якое не мела ніякай платформы і якое паставіла сабе мэтай захват улады шляхам тэрарыстычнай дэзарганізацыі ўрада, шляхам устранення і забойства Сталіна, як кіраўніка партыі і краіны, і яго бліжэйшых саратнікаў».

Падсудны Каменеў поўнасцю пацвярджае кіруючую ролю ў трацкісцкай частцы трацкісцка-зіноўеўскага тэрарыстычнага цэнтру І. Н. Смірнова.

Далей Каменеў паказвае суду аб практычнай дзейнасці тэрарыстаў:

«Летам 1932 года ў Ільінскім, у нас на дачы, адбылася нарада нашага зіноўеўскага цэнтру. Прысутнічалі я, Зіноўеў, Еўдакімаў, Бакаеў, Куклін, Карэў. На гэтай нарадзе Зіноўеў паведаміў, што аб'яднанне з трацкістамі, атрымаўшымі асабістую дырэктыву Троцкага аб правядзенні тэрарыстычных актаў, — адбыўшыйся факт. Тут-жа Бакаеву было даручана правесці тэрарыстычны акт у Маскве, а Карэву — у Ленінградзе. Высылка мяне і Зіноўева некалькі затрымала ажыццяўленне нашых тэрарыстычных планаў. Калі мы вярнуліся ў Маскву, мы нічога не пераглядалі ў асновах блоку. Наадварот, мы прыступілі да фарсіравання тэрарыстычнай змовы. На фарсіраванне тэрору энергічна настойвалі трацкісты, атрымаўшыя адпаведную дырэктыву Троцкага. Арганізацыйна гэта атрымала выражэнне ў тым, што было прынята рашэнне паскорыць забойства Сталіна і забойства Кірава».

«У чэрвені 1934 года, — паказвае падсудны Каменеў, — я асабіста ездзіў у Ленінград, дзе даручыў актыўнаму зіноўеўцу Якаўлеву падрыхтаваць паралельна з групай Нікалаева—Каталынава замах на Кірава. У пачатку лістапада 1934 года мне з даклада Бакаева былі вядомы ўсе дэталі падрыхтоўкі забойства Кірава нікалаеўскай групай».

Вышынскі. Забойства Кірава гэта справа непасрэдна вашых рук?

Каменеў. Так.

«Ведаючы, што мы можам праваліцца, — гаворыць далей Каменеў, — мы намецілі вузенькую групу, якая-б прадаўжала тэрарыстычную дзейнасць. Намі для гэтай мэты быў вызначан Сакольнікаў. Нам здавалася, што з боку трацкістаў гэту ролю могуць з поспехам выканаць Серэбракоў і Радэк. На адпаведнае наша запытанне Мрач-

(Працяг гл. на 3 стар.).

У дапамогу прапагандысту

ДВУРУШНІКІ—ЗАБОЙЦЫ

Ніпто так не варожа партыі бальшавікоў і працоўным масам, як двурушніцтва. Яснасць, гістарычная правата маршрутаў, указаных партыі і ўсяму працоўнаму чалавецтву геніямі Леніна і Сталіна, заўсёды азначалі і азначаюць найвышэйшую прынцыповасць, крышталъную чэснасць і прамату пролетарскага рэвалюцыянера. Недарма ў апошніх радках Комуністычнага Маніфеста асновапаложнікі рэвалюцыйнага комунізма Маркс і Энгельс начарталі гучачыя вялікай сілай праваты і смеласці словы:

«Комуністы лічаць залішнім утойваць свае погляды і намеры».

Толькі гістарычна асуджаныя класы і іх агенты выкарыстоўваюць у сваёй подлай барацьбе супроць працоўных гнусную зброю ашуканства, двудушнасці, няшчырасці, падвойнай ігры, агіднае двурушніцтва.

Двурушніцтва — самы подлы і агідны метад антыпартыйнай барацьбы — не раз выкарыстоўвалася рознымі апазіцыямі і групкамі, выступаўшымі супроць партыі Леніна — Сталіна. Сіла партыі, яе аўтарытэт сярод працоўных, гістарычная правата яе генеральнай лініі заўсёды аказваліся настолькі вялікімі, што агентура класавага ворага часта не рашалася выступаць адкрыта і лічыла за лепшае хаваць свой сапраўдны твар пад маскай знешняй згоды з партыяй.

Але контррэвалюцыйная трацкісцка-зіноўеўская група, стаўшая бандай забойц, завяла «мастацтва» двурушніцтва да самых вышэйшых межаў.

Гнусная тактыка двурушніцтва здаўна была роднай для кіраўнікоў гэтай варожай зграі. Двурушніцтва было адрознівальнай рысай паводзін Троцкага на працягу ўсіх год яго антыпартыйнай дзейнасці. Недарма Ленін заклеймiў Троцкага ганебным іменем Іудушкі — літаратурнага тыпу, у якім вялікі рускі пісьменнік Салтыкоў-Шчэдрын абагуліў рысы нязмернай подласці, агіднейшай двудушнасці і ашуканства.

I.

Зіноўеў і Каменеў, знаходзячыся ў радах партыі, не рашаючыся адкрыта выступаць супроць Леніна, часта прыбягалі да двурушніцкай тактыкі. Так, у 1909 г., баючыся заявіць Леніну аб нязгодзе з яго выхадам з рэдакцыі «Социал-демократа», Зіноўеў і Каменеў за яго спіной паведамілі члену ЦК соцыялдэмакратыі Польшчы і Латвіі — Варскаму, які падтрымліваў меншавікоў, што яны не згодны з пазіцыяй Леніна і гатовы пайсці на здзелку з меншавікамі.

У гады імперыялістычнай вайны Зіноўеў цішком, двурушнічаючы, падтрымліваў антыленінскія пазіцыі групы Бухарына, Пятакова, Е. Бош. Вядома, што гэта двурушніцтва Зіноўева было выкрыта Леніным.

Штрэйкбрэхерства Зіноўева і Каменева ў 1917 годзе было неразрыўна звязана з іх двурушніцтвам. «Хаваць свае погляды ад партыі цэлы месяц да прыняцця рашэння і рассылаць асаблівую думку пасля рашэння—значыць, быць штрэйкбрэхерам», — гаварыў Ленін. Іменна ў гэты час Ленін пісаў: тое, што зрабілі Зіноўеў і Каменеў — «бязмерная подласць, сапраўднае здрадніцтва абодвух гэтых асоб»[1]).

У перыяд Брэсцкага міру Зіноўеў і Каменеў фармальна галасавалі за Леніна, а па сутнасці займалі капітулянцкія пазіцыі, даказваючы, што Брэсцкі мір з'яўляецца пагубным для рэвалюцыі.

Антыпартыйная трацкісцка-зіноўеўская група пачынае ўсё часцей і часцей выкарыстоўваць у сваіх гнусных мэтах двурушніцтва ў 1925—1927 гг., у той час, калі краіна была на пароце да соцыялістычнай рэканструкцыі. Троцкі, Зіноўеў, Каменеў і іх пасобнікі ведалі, што ўся партыя ідзе і пойдзе за таварышам Сталіным, пойдзе за тым, хто ў нястомных баях разам з Леніным расціў, будаваў партыю, хто пасля смерці Леніна павёў яе да новых перамог.

Толькі маскуючы свае сапраўдныя намеры, трацкісцка-зіноўеўская група магла разлічваць хаця-б на малейшы поспех. Вядома, што, рыхтуючы антыпартыйнае выступленне на XIV з'ездзе, Зіноўеў напярэдадні з'езда, на ленінградскай губернскай партыйнай канферэнцыі, баючыся, што ленінградская арганізацыя зразумее ашуканчую тактыку апазіцыянераў і вышвырне іх, заявіў аб салідарнасці з лініяй Цэнтральнага Камітэта, з лініяй партыі. Гэта двурушніцкая заява была зроблена ў той самы момант, калі зіноўеўскае фракцыйнае кіраўніцтва распаўсюджвала зборнікі антыпартыйных дакументаў, адхіляла людзей, сапраўды стаяўшых за лінію Цэнтральнага Камітэта, самымі гнуснымі спосабамі падбірала дэлегатаў на канферэнцыю і на з'езд.

Пацярпеўшы паражэнне на XIV з'ездзе, трацкісцка-зіноўеўская апазіцыя пасля з'езда ўзмоцнена прадаўжае двурушнічаць, прабуючы замаскаваць свае спробы арганізацыі другой партыі, спробы згуртавання антыпартыйных і антысавецкіх элементаў.

На XV партыйнай канферэнцыі таварыш Сталін ярка паказаў «... неразборлівасць у сродках і беспрынцыпнасць у палітыцы, якія леглі ў аснову існавання блоку трацкістаў і «новай апазіцыі»...[2]).

Ужо тады таварыш Сталін, бязлітасна выкрываючы гнусную падрыўную дзейнасць трацкісцка-зіноўеўскай групы — капітулянцтва і паражэнцтва, ілжывыя даносы Троцкага і Зіноўева на нашу партыю агентам усіх краін, выдачу дзяржаўных тайн СССР буржуазіі, сувязь апазіцыі з контррэвалюцыйнымі элементамі з белагвардзейцаў і падрыхтоўку путчу супроць савецкай улады, — заклеймiў двурушніцтва трацкісцка-зіноўеўскага блоку.

«Чым вытлумачыць такія паводзіны апазіцыі? — гаварыў таварыш Сталін на XV з'ездзе партыі.— Іх можна вытлумачыць толькі адным: жаданнем ашукаць партыю, усыпіць яе пільнасць, надуць яшчэ раз партыю. У апазіцыі два твары: адзін — фарысейскі - ласкавы, другі — меншавіцка - антырэвалюцыйны. Яна паказвае партыі свой фарысейскі - ласкавы твар, калі партыя нажымае на яе і патрабуе ад яе адмаўлення ад фракцыйнасці, ад палітыкі расколу. Яна паказвае свой меншавіцка-антырэвалюцыйны твар, калі яна бярэцца апеляваць да непролетарскіх сіл, калі яна бярэцца апеляваць да вуліцы супроць партыі, супроць савецкай улады... Ці можна цярпець далей гэту двайстасць, гэту двудушнасць? Ясна, што нельга цярпець больш ні адной мінуты»[3]).

Пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна трацкісцка-зіноўеўская апазіцыя была выкрыта і разгромлена партыяй. Але рэшткі гэтай гнуснай групы не склалі зброі, і іменна пасля разгрому трацкісцка-зіноўеўскай апазіцыі двурушніцтва становіцца асноўным метадам усёй падрыўной «дзейнасці» гэтых злейшых ворагаў савецкага народу.

II.

Сталінскі план наступлення перамог. Сусветна гістарычнае значэнне гэтай перамогі выражана ў найглыбейшых па свайму зместу словах таварыша Сталіна: «Наша рэвалюцыя з'яўляецца адзінай, якая не толькі разбіла аковы капіталізма і дала народу свабоду, але паспела яшчэ даць народу матэрыяльныя ўмовы для заможнага жыцця. У гэтым сіла і неперамажнасць нашай рэвалюцыі»[4]).

Для мільёнаў працоўных не толькі ў Савецкім Саюзе, але і ва ўсім свеце бясспрэчна адна ісціна: сталінскай лініі, геніяю вялікага правадыра народаў працоўныя масы абавязаны гэтымі гіганцкімі перамогамі соцыялізма. Злейшыя ворагі партыі і народу, прэзрэнныя трацкісцка-зіноўеўскія ахвосці не могуць нават і разлічваць на тое, каб выступіць хоць-бы з падабенствам платформы. У іх не засталося нічога, апрача голага жадання прабрацца да ўлады.

Подлыя здраднікі, контррэвалюцыйныя трацкісцка-зіноўеўскія бандыты і іх кіраўнікі—Троцкі, Зіноўеў і Каменеў перайшлі да белагвардзейскага тэрору; яны зладзейскі забілі таварыша Кірава, яны выношваюць гнусныя тэрарыстычныя планы, скалочваючы зграі забойц разам з замежнымі разведкамі, з гітлераўскай тайнай паліцыяй — гестапо.

Стаўшы на шлях забойстваў з-за вугла, трацкісцка-зіноўеўскія контррэвалюцыянеры давялі агідлівае «мастацтва» двурушніцтва да крайніх межаў. Яны хацелі яшчэ глыбей замаскавацца, усыпіць пільнасць партыі. Ненавідзімыя народам здраднікі, стаўшыя бандытамі, не могуць не двурушнічаць. Яны двурушнічаюць таму, што даўным-даўно сталі палітычнымі банкротамі. Яны двурушнічаюць таму, што асуджаны на тую «ізаляцыю бяссілля», аб якой якраз у адносінах да Каменева і Зіноўева гаварыў Ленін у 1917 годзе. Яны двурушнічаюць таму, што імкнуцца захаваць ад выкрыцця сваё тэрарыстычнае падполле. Яны двурушнічаюць, нарэшце таму, што цалкам і поўнасцю як у мэтах, так і ў сродках барацьбы супроць партыі і савецкай улады самкнуліся з фашызмам.

Капіталістычнае акружэнне не з'яўляецца адцягненай формулай. Яно выражае рэальныя адносіны двух светаў: свету загніваючага капіталізма і процістаячага яму маладога свету растучага і мацнеючага соцыялізма.

Чым больш расце індустрыяльная магутнасць Савецкага Саюза, чым вышэй і далей лятаюць савецкія самалёты, чым непрыступней агараджаецца краіна Советаў сталёвай сцяной Чырвонай арміі ад падпальшчыкаў вайны, чым больш згуртавана ідзе па сталінскаму шляху наш народ, гатовы ў любы момант— увесь ад малога да вялікага — па закліку любімага правадыра стаць на абарону соцыялізма, — тым мацней становіцца злоба і нянавісць фашыстаў да Савецкага Саюза. А міжнародны рэзананс нашых перамог, велізарны водгук, агонь, які запальвае ў сэрцах працоўных усяго свету кожны крок савецкай краіны, — сталінская палітыка міру, сталінская Канстытуцыя, рэкорды Чкалава, Байдукова і Белякова, якія ляцелі па сталінскаму маршруту, — узмацняе гэту злобу і нянавісць ворагаў чалавецтва, катаў рабочага класа.

Фашызм рыхтуецца да лабавой атакі супроць Савецкага Саюза. Але рыхтуючы вайну супроць СССР, нават найменш здольныя фашысцкія кіраўнікі не могуць не бачыць таго, якія труднасці і непрыемнасці абяцае ім малейшая спроба нападу на СССР.

Іменна таму жаданне дабіцца замяшання ў працоўнай сям'і савецкага народу, імкненне нанесці подлы ўдар у спіну, цяпер — больш чым калі-небудзь — становіцца затоенай марай фашызма.

Яшчэ ў 1918 г. Ленін папярэджваў аб тым, што супраціўленне маемасных класаў з'яўляецца супраціўленнем «упартым і здольным прымаць... рознастайныя формы»... Сярод гэтых форм Ленін называў... **«подкуп агентаў буржуазіі, якія ўціраюцца ў рады соцыялістаў для таго,**

[1]) **В. І. Ленін** — Творы, т. XXI, стар. 353—355.

[2]) **В. Ленін і Сталін.** Зборнік твораў да вывучэння гісторыі ВКП(б). Т. III, стар. 139.

[3]) Там-жа, стар. 261.

[4]) **І. Сталін.** Прамова на першай усесаюзнай нарадзе стаханаўцаў 17 лістапада 1935 г.

ПРАЦЭС ТРАЦКІСЦКА-ЗІНОЎЕЎСКАГА ТЭРАРЫСТЫЧНАГА ЦЭНТРА

(Працяг. Пачатак гл. на 2 стар.).

коўскі адказаў: — так, Серабракоў і Радэк, па нашай думцы, могуць адыграць ролю замены, калі-б наша кіруючая група [illegible] правалілася.

Каменеў расказвае, што зіноўеўцы вялі перагаворы, устанаўлівалі кантакт і з іншымі контррэвалюцыйнымі групамі.

— «У 1932 годзе я асабіста вёў перагаворы з групай так званых «левакоў», групай Ламінадзе-Шацкіна. У гэтай групе я знайшоў [illegible] партыйнага кіраўніцтва, [illegible] да таго, каб перайсці да самых рашучых метадаў барацьбы з ім. У той-жа час і я і Зіноўеў мелі пастаянную сувязь таксама з групай былой «рабочай апазіцыі»—Шляпнікава і Мядзведзева.

«У 1932—33—34 гг. я асабіста падтрымліваў зносіны з Томскім і Бухарыным, асведамляючыся аб іх палітычных настроях. Яны нам спачувалі. Калі я запытаў у Томскага, які настрой у Рыкава, ён адказаў: «Рыкаў думае тое-ж, што і я». На пытанне, што-ж думае Бухарын, ён сказаў: «Бухарын думае тое-ж, што і я, але праводзіць некалькі іншую тактыку — будучы нязгодным з лініяй партыі, ён вядзе тактыку ўпартага ўцерання ў давер'е партыйнага кіраўніцтва».

Пры допыце падсуднага Каменева суд падрабязна [illegible]

У далейшым ходзе допыту падсудны Каменеў [illegible] Зіноўеў.

Вышынскі: Значыць, вашай барацьбой супроць кіраўніцтва партыі і ўрада кіравалі матывы асабістага, нізкага парадку — прагнасць асабістай улады?

Каменеў: Так, прагнасць улады нашай групы.

У канцы допыту падсуднага Каменева тав. Вышынскі напамінае яму аб тым, што ў сваіх паказаннях [illegible] ён заявіў, што пасля захвату ўлады [illegible] меркавалі, [illegible] сведак кіраўніцтва АДПУ, замесці сляды свайго злачынства.

Каменеў прабуе [illegible], што трацкісцка-зіноўеўскі цэнтр меў пры гэтым на ўвазе не фізічнае знішчэнне [illegible] выканаўцаў тэрарыстычных актаў, а накіраванне следства па тэрарыстычных актах на ілжывы шлях.

Падсудны Рэйнгольд катэгарычна сцвярджае, што трацкісцка-зіноўеўскі цэнтр меў намер знішчыць [illegible] — тэрарыстаў для таго, каб [illegible] і замесці сляды злачынства. [illegible] Каменева, Рэйнгольд гаворыць:

— Няхай Каменеў не прыкідваецца тут [illegible]. Ён — [illegible] палітык, які [illegible] для захопу ўлады. І няўжо ён спыніцца-б перад тым, каб знішчыць аднаго-двух тэрарыстаў? Ніхто яму не паверыць!

Допыт сведкі Якаўлева

Суд пераходзіць да апросу выкліканага па хадайніцтву пракурора сведкі Якаўлева.

Тав. Вышынскі просіць Якаўлева расказаць аб сувязі Каменева з ім. [illegible] тэрарыстычную дзейнасць, якую праводзіў Каменеў.

Якаўлеў паказвае, што «мне асабіста Каменеў у 1934 годзе даручыў арганізаваць тэрарыстычную групу ў Акадэміі навук. Я гэта даручэнне прыняў. Тады-ж Каменеў паведаміў мне, што заданні па падрыхтоўцы тэрарыстычных актаў [illegible] і іншым групам. У Маскве вядзецца работа па замаху на Сталіна, а ў Ленінградзе мяркуецца зрабіць тэрарыстычны акт над Кіравым, гэта заданне дана групе Румянцава—Катальнава».

Пасля некалькіх пытанняў Тэр-Ваганяна і Смірнова Каменеву, з якіх высвятляецца, што Каменеў [illegible] з Тэр-Ваганянам у 1932 годзе, суд пераходзіць да допыту падсуднага Зіноўева.

Допыт падсуднага Зіноўева

Зіноўеў пачынае свае паказанні з гісторыі [illegible] аб'яднанага трацкісцка-зіноўеўскага цэнтру 1932 года.

Зіноўеў падкрэслівае, што [illegible] паміж трацкістамі і зіноўеўцамі па сутнасці ніколі не было.

«З 1928 па 1932 гг. ні на адзін момант, гаворыць Зіноўеў, [illegible] розніцы паміж намі і трацкістамі [illegible] не было. І таму мы зусім [illegible] прышлі да тэрарызму.

«Мы бралі стаўку на рост трудн[asцей] [illegible]

[illegible]

«У тэты-ж час, — працягвае Зіноўеў, — асобныя нацыянальныя групы як правыя, так і так званыя «левакі» напрамку шукалі сувязі з намі і Каменевым. Зварoты ішлі ад Шляпнікава, Мядзведзева. Зварoты ішлі ад так званых «левакоў». Гэта — Ламінадзе, Шацкін, Стэн і іншыя. Зварoты ішлі таксама ад так званых «індывідуалаў». Да іх у адносінах былі ўжо, [illegible] ступеняў, [illegible]».

«У другой палове 1932 года, — гаворыць Зіноўеў, — мы зразумелі, што наша стаўка на рост трудасцей у краіне біта. Мы пачалі разумець, што партыя, на чале з ЦК, перамагла гэтыя труднасці. Але і ў першую і ў другую палову 1932 года мы палалі ненавісцю да Цэнтральнага Камітэта партыі і да Сталіна».

«Мы былі ўпэўнены ў тым, гаворыць Зіноўеў, — што кіраўніцтва павінна быць па-што-б там ні стала заменена, што яно павінна быць заменена намі разам з Троцкім. У гэтай абстаноўцы адбываліся мае спатканні з Смірновым.

Зіноўеў, прадаўжаючы свае паказанні, расказвае, што ў час тэтага спаткання з Смірновым было ўзгоднена [illegible] дагаварваўся з ім аб аб'яднанні трацкістаў і зіноўеўцаў на аснове тэрору і [illegible] Троцкага. І. Н. Смірноў, гаворыць Зіноўеў, — цалкам і поўнасцю падтрымаў [illegible] Троцкага. Мы [illegible] Сталіна, затым Кірава. Варашылава і [illegible] кіраўнікоў партыі і ўрада. Для ажыццяўлення гэтых планаў быў створаны трацкісцка-зіноўеўскі тэрарыстычны цэнтр, у які кіруючую ролю адыгрывалі я і Каменеў, [illegible] Смірноў [illegible].

«Калі мы паехалі з Каменевым, пасля правалу рутынскай справы, ў ссылку, — прадаўжае Зіноўеў, — мы пакінулі ў якасці кіраўнікоў тэрарыстычнай дзейнасці Еўдакімава, Бакаева, і Смірнова. Пры гэтым асаблівыя надзеі мы ўскладалі на Смірнова. Пасля звароту з ссылкі нашы першыя крокі былі накіраваны на тое, каб ліквідаваць, калі можна так выразіцца, наш тэрарыстычны прарыў, [illegible] на Сталіна, каб, адваліўшы [illegible] для таго, каб [illegible] тэрарыстычную дзейнасць. Мы прадаўжалі тактыку, якая складалася ва спалучэнні, з камбінаваннем ўсё больш і больш утончанага маскіравання двурушніцтва з падрыхтоўкай змовы». Справа хайліла да таго, што я, — паказвае Зіноўеў, — паслаў у «Праўду» некролаг аб Кіраве, які [illegible].

Пасля гэтага Зіноўеў расказвае аб тым, як падрыхтоўвалася забойства С. М. Кірава. Зімой 1934 года, — гаворыць Зіноўеў, — я паслаў Бакаева ў Ленінград для праверкі [illegible] работы па ажыццяўленню забойства Кірава. Я паслаў Бакаева, як чалавека, які карыстаўся нашым давер'ем, які больш добра ведаў асабістых склад тэрарыстаў. Бакаеў, вярнуўшыся з Ленінграда, пацвердзіў [illegible] і т. д. [illegible] Ленінграда, [illegible] «[illegible] Бакаеву».

Вышынскі: Вы былі ўпэўнены ў тым, што гэта так?

Зіноўеў: Я лічыў, што ўся работа зроблена.

Вышынскі: Вы тэрарылі, вы фармавалі забойства Кірава. Былі такія моманты, калі вы праявілі недазеленне некаторым павольнасцю ваших тэрарыстаў?

Зіноўеў: Так, некаторае нездаванне было.

Вышынскі: Можна сказаць, што вы не толькі былі арганізатарам і натхніцелем забойства Кірава, але і арганізатарам больш [illegible] ажыццяўлення гэтай надзеі?

Зіноўеў: Так, гэта правільна.

У далейшых сваіх паказаннях Зіноўеў спыняецца на падзе аб сваіх сустрэчах з М. Лур'е (Эмель), які прывёз ад Троцкага тэрарыстычныя дырэктывы. «Я ведаў, — гаворыць Зіноўеў, — што М. Лур'е — трацкіст і не толькі трацкіст, але таксама, як і мы з вамі тэрарыст». У гэтым я прыкрываўся пакладзеным маскай ваша [illegible].

Вышынскі: У тым праўліся вы фашызм?

Зіноўеў: Фашызмам зводзілася да таго, што ён гаварыў: «[illegible]». Пасля на згаданае ў тэты дзень [illegible].

Вышынскі ўстанаўлівае, звяртаецца да М. Лур'е, высвятляецца, што Зіноўеў сустракаўся з М. Лур'е ў [illegible], і М. Лур'е пазнаваў, што ў [illegible] сустрэчы Зіноўеў [illegible].

[illegible] Лур'е ў Берліне праз [illegible] і Фішэр, і затым праз Фішэра Ігнасбарга.

[illegible]

Пасля адказаў Лур'е Зіноўеў прабуе прыпісаць сказаную ім фразу аб Ласалі і Бісмарку самому Лур'е. Аднак, ён не можа адмаўляць таго факту, што Лур'е сапраўды быў у яго на кватэры і меў з ім гутарку аб тэроры.

Затым **Зіноўеў**, адказваючы на пытанне старшыні тав. Ульрыха аб удзеле яго, Зіноўева, у падрыхтоўцы тэрарыстычнага акту супроць таварыша Сталіна, гаворыць, што ён прымаў удзел у гэтай справе і яму вядомы дзве спробы замаху на жыццё Сталіна, у якіх прымалі ўдзел Рэйнгольд, Дрэйцэр і Пікель. Зіноўеў пацвярджае таксама, што ён рэкамендаваў кіраўніку тэрарыстычных груп Бакаеву свайго асабістага сакратара Богдана, як выканаўніка забойства таварыша Сталіна.

Допыт сведкі Сафонавай

Суд пераходзіць да допыту выкліканай па хадайніцтву пракурора сведкі Сафонавай.

Сафонава паказвае, што яна з'яўлялася членам трацкісцкага цэнтру і прымала актыўны ўдзел у рабоце гэтага цэнтру. Далей яна гаворыць, што І. Н. Смірноў інфармаваў у 1931 годзе цэнтр трацкісцкай арганізацыі ў асобе Тэр-Ваганяна, Мрачкоўскага і яе, Сафонавай, аб атрыманай ім у Берліне праз Седова ўстаноўцы на пераход да тэрарыстычных метадаў барацьбы. І. Н. Смірноў, перадаючы гэту ўстаноўку, падкрэсліў, што яна зыходзіць ад Троцкага. «На гэтай-жа нарадзе, — паказвае далей Сафонава, — нам было паведамлена Смірновым, што цэнтрам прынята рашэнне аб пераходзе да тэрору і аб правядзенні ў першую чаргу тэрарыстычнага акту над Сталіным. У 1932 годзе Смірновым была атрымана дырэктыва Троцкага, якую прывёз Гавен. Гэта дырэктыва з'явілася прамым пацвярджэннем раней атрыманай Смірновым, перададзенай праз Седова, дырэктывы Троцкага аб тэрору. Аб гэтай дырэктыве нас таксама інфармаваў І. Н. Смірноў. Гэта дырэктыва з'явілася не толькі пацвярджэннем указанняў, перададзеных праз Седова, але яна адначасова з'явілася ўказаннем на неабходнасць фарсіраваць тэрарыстычны акт супроць Сталіна».

Сафонава прыводзіць яшчэ адзін факт, які характарызуе адносіны І. Н. Смірнова да тэрору:

«Аднойчы, — расказвае яна, — Мрачкоўскі, вярнуўшыся з прыёму ў Сталіна, расказваў нам аб сваёй гутарцы са Сталіным. Пры гэтым прысутнічалі я і І. Н. Смірноў.

Мрачкоўскі, расказваючы нам аб гутарцы са Сталіным, увязваў яе з перспектывамі нашай далейшай барацьбы і заявіў, што адзіны выхад — гэта забіць Сталіна. І. Н. Смірноў актыўна падтрымліваў гэты вывад Мрачкоўскага».

«Перад маім ад'ездам у снежні 1932 года на будаўніцтва Амура-Байкальскай дарогі, — прадаўжае свае паказанні Сафонава, — я мела гутарку са Смірновым аб далейшай рабоце арганізацыі ў сувязі з прынятым рашэннем аб тэроры. І. Н. Смірноў у катэгарычнай форме пацвердзіў мне, што Сталіна трэба забіць, што Сталін будзе забіты».

У сувязі з тым, што паказанні Сафонавай канчаткова выкрываюць Смірнова, тав. Вышынскі ўносіць яснасць у адносінах Смірнова з Сафонавай, прычым Смірноў паказвае, што Сафонава — яго жонка і што ў яго з ёю няма асабістых рахункаў.

Усімі паказаннямі абвінавачваемых і сведак Смірноў цалкам выкрываецца, як адзін з галоўных кіраўнікоў тэрору супроць кіраўнікоў партыі і савецкага ўрада, які ён ажыццяўляў па прамых указаннях Троцкага.

На гэтым ранішняе пасяджэнне заканчваецца. (БЕЛТА).

каб пагубіць іх справу»...[5]).

На III Усерасійскім з'ездзе советаў Ленін гаварыў: «Буржуазія пусціць усе сродкі ў ход, будзе іграць ва-банк, каб сакрушыць наша адзінства. Знойдуцца хлусы, правакатары, здраднікі»...[6]).

Фашызм іграе ва-банк, і ён знаходзіць гатовыя кадры хлусоў, правакатараў і здраднікаў у асобе трацкісцка-зіноўеўскай контррэвалюцыйнай банды. Гэтыя выраадкі як нельга больш прыгодны для ролі фашысцкіх наймітаў. Фашызм сустракае ў трацкісцка-зіноўеўскіх бандытаў тую-ж злобную нянавісць да Савецкага Саюза, да партыі Леніна—Сталіна, якая характэрна для самога фашызма.

Фашызм знаходзіць у трацкісцка-зіноўеўскіх тэрарыстаў так жаданую для фашыстаў адсутнасць грэблівасці ў выбары самых агідлівых, самых гнусных сродкаў барацьбы з савецкай уладай. Фашызм, нарэшце, знаходзіць у асобе двурушнікаў трацкістаў-зіноўеўцаў верных лаўтчыкаў, умеючых маскавацца.

Індывідуальны белагвардзейскі тэрор, шпіянаж, дыверсіі, — усю гэту «школу» трацкісцка-зіноўеўскія бандыты прайшлі пад кіраўніцтвам іх «лідэраў» — Троцкага, Зіноўева і Каменева за гады антыпартыйнай і антысавецкай барацьбы. Больш таго: «вучні» ва многім перашчагалялі настаўнікаў. Такі двурушнік, як Азеф, які быў відным кіраўніком эсэраўскай партыі і адначасова верай і праўдай служыў царскай ахранцы, — малое дзіцё ў параўнанні з трацкісцка-зіноўеўскай бандай забойц і іх кіраўнікамі.

Безліч раз Зіноўеў, Каменеў і іх зграя публічна кляліся ў «вернасці» партыі, шальмавалі сябе для таго, каб зноў прадаўжаць контррэвалюцыйную «работу». Людзі, кожны раз аплёўваючыя свае погляды на словах, а на справе прадаючыя заможным ахранкам краіну Советаў, лютыя ворагі партыі, двудушна выступаючыя за лінію партыі для таго, каб зручней — пад прыкрыццём партыйнага білета — накіроўваць з-за вугла рэвальвер у кіраўнікоў партыі і ўрада, — што можа быць больш гнусней гэтай агідлівай сволачы?

III.

Пасля злачынскага забойства С. М. Кірава, затым у рэзультаце праверкі і абмену партыйных дакументаў партыя выгнала з сваіх радоў, а органы савецкай улады ізалявалі, як злосных ворагаў народу нямала двурушнікаў, прыкрываўшых партыйным білетам сваю подлую контррэвалюцыйную дзейнасць. Але далёка яшчэ не ўся нечысць вымецена, далёка яшчэ не ўсе рэшткі трацкісцка-зіноўеўскай групы, якія з'яўляюцца галоўным атрадам контррэвалюцыйнай буржуазіі за межамі СССР, выказвальнікамі яе волі і надзей, раскрыты і выкрыты.

Злейшыя ворагі партыі і рабочага класа, якія аб'ядналіся на платформе індывідуальнага белагвардзейскага тэрору супроць правадыроў партыі і савецкага ўрада, стараюцца яшчэ глыбей укрыцца ад караючай рукі пролетарскай дыктатуры, зрабіўшы двурушніцтва сістэмай узаемаадносін з партыяй і савецкай уладай.

Глыбока варожы бальшавізму разважанні аб тым, быццам двурушніцтва прадстаўляе сабой такі від маскіроўкі, якая не паддаецца выкрыццю. Падобныя разважанні накіраваны да таго, каб раззброіць партыю ў барацьбе з двурушнікамі, і граюць на-руку трацкісцка-зіноўеўскім бандытам.

Партыя ведае і памятае, як няўхільна і бязлітасна выкрываў контррэвалюцыйную трацкісцка-зіноўеўскую апазіцыю таварыш Сталін. Якія-б подлыя сродкі паклёпу і ашуканства, маскавання і двурушніцтва ні прабавалі скарыстаць Троцкі, Зіноўеў, Каменеў і іх зграя ў сваёй барацьбе супроць партыі і савецкай улады, неўмалімая, разяшчая сіла сталінскага выкрыцця насцігала здраднікаў на кожным кроку.

З выключнай сілай гучаць зараз сапраўды прарочыя словы таварыша Сталіна ў дакладзе аб выніках першай пяцігодкі на аб'яднаным пленуме ЦК і ЦКК ВКП(б) 7 студзеня 1933 года:

«Трэба мець на ўвазе, што рост магутнасці савецкай дзяржавы будзе ўзмацняць супраціўленне апошніх рэштка ў паміраючых класаў. Іменна таму, што яны паміраюць і дажываюць апошнія дні, яны будуць пераходзіць ад адных форм наскокаў да другіх, больш рэзкіх форм наскокаў, апелюючы да адсталых слаёў насельніцтва і мабілізуючы іх супроць савецкай улады. Няма такой пакасці і паклёпу, якую-б гэтыя былыя людзі ні ўзвялі на савецкую ўладу і вакол якіх ні прабавалі-б мабілізаваць адсталыя элементы. На гэтай глебе могуць ажыць і заварушыцца разбітыя групы старых контррэвалюцыйных партый эсэраў, меншавікоў, буржуазных нацыяналістаў цэнтру і акраін, могуць ажыць і заварушыцца асколкі контррэвалюцыйных апазіцыйных элементаў з трацкістаў і правых ухілістаў. Гэта, зразумела, не страшна. Але ўсё гэта трэба мець на ўвазе, калі мы хочам пакончыць з гэтымі элементамі хутка і без асаблівых афяр.

Вось чаму рэвалюцыйная пільнасць з'яўляецца той самай якасцю, якая асабліва неабходна цяпер бальшавікам» [7]).

Глыбокаму маскаванню — двурушніцтву трацкісцка-зіноўеўскай зграі белагвардзейскіх тэрарыстаў — партыя Леніна—Сталіна процістаўляе велізарнейшую бальшавіцкую пільнасць. Гэта пільнасць аснавана на велізарнай адказнасці перад партыяй, перад народам, на выключнай праўдзівасці і чэснасці ў адносінах да партыі, на найглыбейшай любві і адданасці вялікаму Сталіну. Гэта пільнасць несумяшчальна з малейшым праяўленнем благадушнай даверлівасці, бестурботнасці, лібералізма.

IV.

Двурушнік — здраднік, які перайшоў на бок ворага і носіць лічыну для таго, каб забіваць з-за вугла кіраўнікоў партыі і ўрада. Суровая рука пролетарскай дыктатуры жорстка пакарае двурушнікаў, кіруючыся рэвалюцыйным законам, як за самае цяжкае злачынства.

Пачуццём агіды і нянавісці да трацкісцка-зіноўеўскіх фашысцкіх бандытаў прасякнуты кожны працоўны краіны Советаў і за яе межамі. Партыйныя і непартыйныя бальшавікі памятаюць словы Леніна: «Мы будзем бязлітасны як да нашых ворагаў, так і ў адносінах да ўсіх хістаючыхся і шкодных элементаў з нашага ўласнага асяроддзя, якія адважацца ўнесці дэзарганізацыю ў нашу цяжкую творчую работу па будаўніцтву новага жыцця працоўнага народу» [8]).

Узнімаючы рэвалюцыйную пільнасць, якой заўсёды вучыў і вучыць нас таварыш Сталін, працоўныя СССР выкрываюць да канца і раздаўляць, як атрутную гадзіну, трацкісцка-зіноўеўскіх забойц — заклятых ворагаў народу.

(«Праўда»).

5) **В. І. Ленін.** Творы, т. XXII, стар. 193.

6) Тамжа, стар. 224.

7) **І. Сталін.** Пытанні ленінізма, выд. 10, стар. 510.

8) **В. І. Ленін.** Творы, т. XXII, стар. 433.

У калгасе імя Блюхера (Дубровенскі раён, БССР) праведзена вялікая работа па электрыфікацыі калгаса, у рэзультаце чаго калгас і ўсе вытворчыя працэсы электрыфікаваны. НА ЗДЫМКУ: электрамалацьба на поўскладанай малатарні «БРО-34» у палявых умовах.

Фота Папова (Белсаюзфота).

СТАХАНАЎСКІ ДЭКАДНІК

Дастойная сустрэча гадавіны стаханаўскага руху

Трактарысты-стаханаўцы **Любаньскай** МТС услед за стаханаўцамі **Хоцімскай** МТС выходзяць на адно з першых месц ва ўсебеларускім спаборніцтве трактарыстаў. Любаньская МТС выканала 70 проц. гадавога плана. Многія трактарысты перавыканалі заданне больш чым у два разы.

Камсамольскі арганізатар **Іван Вароніч** на сваім трактары № 27 ужо выпрацаваў 685 гектараў. Трактарыст **Іван Скрыган**, які спаборнічае з Варонічам, на трактары № 26 выпрацаваў 670 гектараў.

Трактарыстка **Оля Януш**, удзельніца ўсебеларускай нарады перадавікоў ураджайнасці, і яе сяброўка **Наташа Варабей** на трактары № 32 узаралі 500 гектараў. Трактарыст **Маруга Андрэй** на трактары № 37 узараў 450 гектараў.

Па МТС ужо налічваецца 11 трактароў, якія далі за сезон не менш 450 гектараў.

Зараз сярод трактарыстаў Любаньскай МТС разгарнулася падрыхтоўка да гадавіны стаханаўскага руху. З 20 жніўня па 1 верасня праводзіцца стаханаўскі дэкаднік. Трактарысты-стаханаўцы за гэту дэкаду абавязаліся ўзараць не менш 100—120 гектараў на трактар.

Рыхтуючыся да дэкадніка, трактарыст Маруга з 1 па 10 жніўня на трактары № 37 узараў 124 гектары — па 12—13 гектараў у дзень.

Трактарыст Вароніч 11 жніўня ўзараў 19,5 гектара, а трактарыст Шукан — 20 гектараў.

Нядбайная прыёмка зярна

На **Верамееўскім** пункце Загатзярно (Чавускі раён) не хапае памяшкання для прыёмкі збожжа. Наступаючае збожжа на загатоўчы пункт няма куды ссыпаць. Беларуская кантора Загатзярно не ўлічвае важнасці пастановы пленума ЦК КП(б)Б аб хутчэйшым выкананні збожжапаставак. У выніку гэтага каля 50 тон збожжа ляжыць у мяшках пад ганкам склада.

Таварна-гатунковае збожжа прыёмачным пунктам змешваецца разам з простым збожжам, бо калгасамі не прадстаўляюцца дакументы на гатунковае насенне. Так, калгас «Іскра», Глінскага сельсовета, Чэрыкаўскага раёна здаў паўтары тоны ячменю «вяцкі», «Шлях соцыялізма», Горкаўскага сельсовета — 2 тоны пшаніцы, калгас імя Сталіна здаў тры тоны пшаніцы. Гэта збожжа гатунковае, але прыёмачным пунктам прынята, як звычайнае — негатунковае.

Не лепш абстаіць справа і з якасцю прыёмкі збожжа. На ссыпным пункце адсутнічаюць зернаачышчальныя машыны. Ёсць толькі адна разбітая ветрагонка. Рад калгасаў прывозіць засмечачае збожжа.

Здатчыкі збожжа надзвычай дрэнна абслугоўваюцца. Яны не маюць дзе папіць чаю, або купіць што-небудзь з прадуктаў.

СЦЕПАНЧАНКА, СТАРАВОЙТАЎ.

Зрываюць сіласаванне

У **Бягомльскім** раёне па плану трэба засіласаваць 9.738 тон зялёнай масы, але за час уборкі і сенакашэння засіласавана толькі 110 тон.

Дзе-ж прычыны зрыву?

Работнікі райза не займаліся і не займаюцца справай сіласавання. У раёне распачалі сіласаванне толькі некаторыя калгасы. Так, калгас «Пролетарская перамога», Мсціжскага сельсовета засіласаваў 50 тон, «Ленінскі шлях», «Новае жыццё», Бярозаўскага сельсовета — 30 тон.

Па астатніх-жа калгасах раёна сіласаванне не разгорнута. Мясцамі не падрыхтаваны нават сілосныя ямы і траншэі. У раённым зямельным аддзеле многія не ведаюць плана сіласавання, не гаворачы ўжо аб тэрмінах яго скачэння.

МАКРАШАНСКІ.

Змагаюцца за 26 нумар ільновалакна

Разгорнута бальшавіцкая барацьба за атрыманне 26 нумару ільновалакна ў стаханаўскіх звеннях **Ганны Свірыдавай** з калгаса «Ленінскі сцяг», Макараўскага сельсовета, і **Сарокінай** з калгаса імя Варашылава, Панкратаўскага сельсовета, **Горацкага** раёна.

Звяно Ганны Свірыдавай праводзіла двайное церабленне ільну. Лён раскладзен на тры гатункі. Арганізаван пільны догляд за яго вылежваннем. Зблытаныя ветрам радкі папраўляюцца. Часта бярэцца проба на гатоўнасць трасты да апрацоўкі.

Звяно Сарокінай таксама вядзе ўпартую барацьбу за атрыманне 26 нумару ільновалакна.

У калгасе імя Сталіна, Руткоўскага сельсовета, устанаўліваецца электраматор, набываецца агрэгат антонаўскай трапальнай машыны з шасціпарвальнай мялкай.

Праўленне калгаса паставіла перад сабой задачу апрацаваць не менш 3—4 тон ільновалакна 26 нумарам.

ХЕЙФЕЦ.

* *
*

ЖЛОБІН. Высокі лён сёлета вырас на полі калгаса імя Косарэва. Ён меў больш метра вышыні. У свой час і без страт калгаснікі выцерабілі лён. Лён ужо вылежаўся, пачата яго апрацоўка. 13 жніўня першыя 135 кгр. валакна 13 нумарам калгас здаў на прыёмачны пункт. 52 кгр. ільновалакна ў гэты дзень здаў калгас «Новае жыццё». (БЕЛТА).

* *
*

У калгасе імя Чарвякова, **Мсціслаўскага** раёна, у звяне стаханаўкі **Рыбаковай** Марыі на плошчы ў 2,2 гектара атрыман рэкордны ў БССР ураджай ільновалакна — па 11,5 цэнтнераў з гектара. У гэтым-жа звяне з насеннаводчых пасеваў ільну на плошчы 2,3 гектара атрымана па 10 цэнтнераў ільносемя пры норме высеву 30 кілограм на гектар.

У калгасе «Кастрычнік», **Талачынскага** раёна, у звяне калгасніцы **Мажэйка Пашы** з насеннаводчых пасеваў ільну на плошчы 3 гектараў атрымана насення ільну 1.084 кілограм з гектара пры норме высеву ў 30 кілограм.

ХОД РАССЦІЛУ І ПАДНЯЦЦЯ СА СЦЕЛІШЧ ІЛЬНУ, УБОРКІ І АБМАЛОТУ КРУПЯНЫХ І БАБОВЫХ, УБОРКІ НАСЕННЫХ ТРАЎ, СІЛАСАВАННЯ КАРМОЎ І ЎЗНЯЦЦЯ ЗЯБЛІВА І ЦАЛІНЫ ПА РАЁНАХ БССР НА 15 ЖНІЎНЯ 1936 Г. — У ПРОЦАНТАХ

Раёны	Разаслана ільну	Паднята са сцелішч ільну	Засціртавана азімых і яравых	Абмалочана азімых і яравых	Зжата крупяных і бабовых	Абмалот крупяных і бабовых	Зжата насеннікаў аднагад. і шматгад. траў	Засіласавана кармоў	Узнята зябліва	Узнята цаліны
1. Лёзнянскі	100,0	30,0	99,6	38,2	16,1	24,4	30,3	25,2	2,0	45,8
2. Чашніцкі	100,0	29,5	98,1	48,0	63,5	34,0	84,8	16,6	1,7	51,1
3. Капаткевіцкі	100,0	19,5	100,0	44,8	15,2	18,2	48,8	56,6	12,3	58,9
4. Касцюковіцкі	100,0	7,8	100,0	35,8	43,5	6,4	52,1	16,4	1,8	31,4
5. Дамапавіцкі	100,0	5,9	100,0	48,3	24,9	26,5	51,7	49,0	7,1	15,2
6. Лельчыцкі	100,0	3,1	100,0	37,3	5,0	70,0	51,6	24,9	0,8	76,0
7. Свяцілавіцкі	100,0	2,2	100,0	49,5	75,2	9,4	175,4	29,2	1,8	33,0
8. Гомельскі	100,0	2,1	99,5	57,1	51,0	33,4	69,6	8,3	1,6	60,4
9. Старобінскі	100,0	1,6	100,0	43,4	36,4	15,6	38,6	21,7	19,7	9,3
10. Цэрахоўскі	100,0	1,1	100,0	56,5	32,8	12,9	44,7	39,2	4,1	3,5
11. Мехаўскі	100,0	1,0	89,1	41,4	82,2	35,0	44,2	16,5	—	16,0
12. Горацкі	100,0	0,8	98,6	56,2	32,1	48,5	37,1	39,1	—	52,5
13. Чырвонаслабодскі	100,0	—	99,9	29,8	61,6	27,7	65,7	17,8	12,5	68,0
14. Уздзенскі	100,0	—	99,7	35,5	51,0	10,1	65,0	23,0	18,8	94,8
15. Хоцімскі	100,0	—	100,0	43,6	22,0	14,1	63,1	7,6	2,2	17,0
16. Чавускі	100,0	—	99,9	41,5	50,2	10,0	58,7	26,3	2,7	23,9
17. Жыткавіцкі	100,0	—	100,0	37,5	25,5	22,1	37,7	57,0	16,2	17,5
18. Чырвонапольскі	100,0	—	100,0	46,4	54,0	9,6	35,2	5,3	—	38,4
19. Чэрыкаўскі	100,0	—	100,0	50,3	57,9	4,6	34,9	8,4	0,6	3,6
20. Аршанскі	99,8	10,7	99,7	52,6	51,8	28,4	100,2	25,0	7,8	55,6
21. Петрыкоўскі	99,8	4,1	100,0	48,1	9,7	—	100,8	19,9	4,8	13,4
22. Крычаўскі	99,8	—	98,3	46,2	16,8	16,3	64,2	14,7	4,2	14,2
23. Чачэрскі	99,4	15,2	100,0	62,9	46,8	43,3	85,9	11,8	1,2	23,0
24. Прапойскі	98,9	—	100,0	62,9	40,1	2,7	60,4	31,6	2,6	61,8
25. Тураўскі	98,9	—	100,0	41,8	22,4	75,3	35,2	39,2	22,2	26,3
26. Бабруйскі	98,6	29,9	100,0	48,8	27,0	21,0	71,9	29,5	9,3	36,6
27. Пухавіцкі	97,7	48,8	100,0	42,9	42,9	48,6	44,2	13,6	17,8	96,3
28. Кіраўскі	97,6	28,4	100,0	41,2	23,1	17,1	40,3	1,0	3,8	25,1
29. Менскі	97,6	2,4	96,2	30,8	40,0	4,3	35,3	3,8	10,3	61,5
30. Журавіцкі	97,5	0,8	100,0	51,8	35,4	23,6	69,2	15,8	5,8	36,6
31. Бешанковіцкі	97,3	5,4	98,2	48,2	43,0	26,2	33,3	9,3	0,4	34,7
32. Бярэзінскі	97,2	4,8	100,0	53,2	42,2	13,5	33,3	15,2	3,6	87,7
33. Лепельскі	97,2	3,0	98,0	50,1	68,7	33,5	68,1	17,6	4,5	31,8
34. Будакашалёўскі	97,1	0,3	98,7	55,5	31,2	14,6	88,4	82,4	1,8	59,2
35. Грэскі	97,1	0,3	100,0	20,3	36,6	16,9	57,1	6,7	7,8	54,5
36. Камарынскі	96,6	16,4	100,0	44,2	19,3	25,8	44,4	33,3	7,8	99,3
37. Старадарожскі	96,5	1,7	100,0	41,9	13,2	23,4	—	52,8	20,7	31,7
38. Нараўлянскі	96,3	1,1	99,6	34,1	25,2	26,2	26,2	12,3	—	69,8
39. Брагінскі	95,6	11,7	100,0	44,0	36,4	10,8	91,9	22,7	2,2	0,3
40. Слуцкі	95,5	—	100,0	28,5	33,8	8,0	54,8	20,9	16,4	113,5
41. Ушацкі	95,3	5,8	100,0	52,3	81,8	10,8	66,6	19,3	—	59,9
42. Смілавіцкі	95,3	1,6	99,9	33,0	47,0	36,3	70,7	14,2	11,2	60,3
43. Сенненскі	94,1	4,5	93,4	36,0	60,5	12,6	35,8	4,6	—	14,7
44. Увараавіцкі	94,1	—	99,3	40,3	30,2	15,8	55,8	36,9	—	20,9
45. Талачынскі	93,8	2,0	97,3	41,3	25,5	26,4	46,2	41,3	2,8	66,3
46. Магілеўскі	92,9	1,8	100,0	46,5	54,2	17,3	121,8	3,5	7,0	30,4
47. Рэчыцкі	92,8	0,7	100,0	39,6	46,3	18,0	57,2	38,6	3,4	30,7
48. Крупскі	92,2	6,5	94,6	47,5	32,1	27,9	56,1	22,8	12,8	30,3
49. Ельскі	92,1	—	100,0	59,4	22,7	9,8	36,7	54,5	1,5	31,9
50. Асіпавіцкі	92,0	9,2	97,6	39,9	20,4	14,6	22,3	18,1	14,8	48,6
51. Жлобінскі	91,9	9,1	97,2	39,6	22,4	8,0	35,1	10,1	3,6	21,0
52. Гарадоцкі	91,7	1,4	90,2	40,3	70,7	25,7	44,1	6,9	1,6	44,5
53. Шклоўскі	91,0	0,4	97,5	59,5	42,1	39,0	108,7	6,8	—	9,2
54. Глускі	90,8	2,1	100,0	39,8	11,9	8,4	64,5	5,6	18,5	7,5
55. Дубровенскі	90,6	1,5	98,6	34,0	21,2	60,7	25,6	22,1	0,7	43,7
56. Асвейскі	90,6	0,3	93,6	52,0	71,3	20,3	44,8	3,2	—	24,2
57. Капыльскі	90,4	—	100,0	24,4	70,1	4,3	72,3	13,7	14,3	102,3
58. Мазырскі	89,7	1,0	100,0	40,6	21,6	21,9	36,9	33,9	2,8	27,2
59. Лоеўскі	89,6	33,5	100,0	57,3	16,8	21,6	60,9	71,2	3,2	85,3
60. Полацкі	89,6	8,1	89,9	44,1	30,5	36,5	11,7	4,8	1,3	25,9
61. Хойніцкі	89,3	—	100,0	47,0	24,7	18,6	75,8	13,5	—	24,4
62. Суражскі	88,8	1,6	95,6	49,1	40,8	17,9	14,2	10,9	3,9	33,2
63. Лагойскі	88,6	1,6	95,5	32,6	40,6	6,4	78,3	15,3	11,7	18,4
64. Мсціслаўскі	88,3	0,2	97,4	34,5	25,2	11,9	107,8	32,0	2,6	8,8
65. Віцебскі	88,1	8,3	97,6	48,2	65,1	—	33,4	13,7	—	58,2
66. Парыцкі	87,7	38,7	93,8	50,4	20,2	43,4	17,8	10,0	1,4	22,9
67. Барысаўскі	87,7	2,8	100,0	51,5	56,0	27,4	46,7	9,0	6,8	26,0
68. Клімавіцкі	87,6	0,4	87,1	30,0	8,9	34,8	56,5	19,1	7,5	26,6
69. Чэрвеньскі	87,3	1,2	94,7	30,9	31,9	6,9	40,9	13,9	1,1	38,5
70. Халопеніцкі	85,4	8,1	99,5	33,0	68,1	26,8	47,2	6,1	8,8	55,9
71. Плешчаніцкі	84,2	1,7	93,2	35,2	62,3	14,1	25,2	1,3	6,5	45,1
72. Быхаўскі	84,1	0,03	100,0	33,7	32,5	16,3	49,8	2,2	3,6	25,2
73. Дрыбінскі	84,0	0,9	100,0	52,5	18,7	40,9	71,1	99,0	0,6	48,0
74. Дзяржынскі	83,6	—	98,2	41,6	35,4	13,1	47,6	1,1	18,1	81,6
75. Клічаўскі	83,2	0,4	94,5	44,6	34,6	23,6	67,1	3,7	24,4	28,0
76. Веткаўскі	82,8	0,6	98,7	50,7	70,4	13,0	140,5	32,0	7,5	6,0
77. Расонскі	82,5	1,5	99,2	54,1	63,8	27,7	—	5,4	4,8	19,9
78. Смалявіцкі	81,5	—	95,9	32,1	48,0	20,3	34,0	7,7	4,0	25,3
79. Заслаўскі	81,4	—	97,8	31,8	62,0	—	34,2	7,8	14,1	31,6
80. Бягомльскі	80,8	1,0	98,6	32,6	81,8	8,6	31,0	7,2	5,0	20,2
81. Багушэўскі	80,6	14,5	100,0	53,6	54,1	72,3	48,5	1,6	0,5	40,3
82. Бялыніцкі	79,8	2,8	96,8	38,5	53,6	10,8	103,2	22,1	3,9	29,8
83. Любаньскі	79,4	—	99,2	44,2	23,3	14,9	125,4	18,0	16,9	99,7
84. Рагачоўскі	77,4	23,1	99,5	46,9	27,8	22,9	81,1	17,6	2,7	20,6
85. Круглянскі	73,8	6,5	99,1	43,8	27,4	24,6	48,3	7,3	0,7	44,0
86. Сіроцінскі	72,9	0,9	97,5	53,4	45,6	14,3	30,2	14,8	4,3	49,0
87. Ветрынскі	71,7	18,0	100,0	55,8	64,6	22,6	10,1	34,0	3,4	18,1
88. Дрысенскі	64,1	8,2	96,2	41,6	58,7	9,1	59,8	26,0	3,3	23,9
89. Кармянскі	60,3	4,9	100,0	55,8	29,2	16,4	72,0	9,1	1,6	15,4
90. Добрушскі	58,2	—	85,1	48,1	42,4	13,3	110,0	22,0	10,8	11,2
Па БССР:	90,5	6,0	97,5	43,8	38,5	19,2	56,2	20,1	5,1	36,5
Было на 10 VIII 1936 г.:	71,5	2,5	96,2	36,1	26,9	16,3	40,6	18,9	3,3	36,0

УВАГА: Раёны расстаўлены па ходу рассцілу ільну. Процант рассцілу, сціртаванне і абмалоту выведзен к уборачнай плошчы.

УЧОТНА-СТАТЫСТЫЧНЫ АДДЗЕЛ НКЗБ.

ВАЕННА-ФАШЫСЦКІ МЯЦЕЖ У ІСПАНІІ

ПАРАЖЭННЕ МЯЦЕЖНІКАЎ ПАД ІРУНАМ

ПАРЫЖ, 20 жніўня. (БЕЛТА). З Мадрыда паведамляюць, што мяцежнікі ўчора нанеслі цяжкае паражэнне пад Ірунам. Спачатку мяцежнікі, падтрыманыя двума аэрапланамі, праступіліся да горада, аднак затым пад агнём [illegible] вымушаны былі ў беспарадку адступіць. З флангу мяцежнікі напалі пад атаку з боку рэспубліканскай калоны, падаспеўшай з Бальбао.

Як указвае газета «Эўр», колькасць рэспубліканскіх дружыннікаў, абараняючых Ірун, вылічваецца ў 9 тыс. чалавек. Дружыннікі поўны рашучасці змагацца да канца.

Калона рэспубліканцаў пад камандаваннем палкоўніка Мангада атрымала значную перамогу над мяцежнікамі на фронце Гуадарамы. Камандуючы сіламі мяцежнікаў генерал Альварэс ранены. Выбітыя са сваіх пазіцый мяцежнікі, праследуемыя рэспубліканцамі, страцілі 500 чалавек забітымі, захвачана [illegible] палонных і 6 гармат.

Паводле паведамлення з Барселоны, [illegible] на востраве Ібіса [illegible] фашысцкага паўстання на гэтым востраве.

ЛОНДАН, 20 жніўня. (БЕЛТА). Карэспандэнт «Дэйлі тэлеграф» у Хендаі адзначае, што самалёты мяцежнікаў бамбардыравалі шпіталь Чырвонага крыжа ў Сан-Себасцьяне, не гледзячы на тое, што знак Чырвонага крыжа быў выразна абазначаны. Паводле слоў карэспандэнта, мяцежнікі, не гледзячы на ўсе свае намаганні [illegible] наступлення не могуць пахваліцца поспехам.

УМЯШАННЕ ГЕРМАНІІ Ў ІСПАНСКІЯ СПРАВЫ

БЕРЛІН, 20 жніўня. (БЕЛТА). Паводле паведамлення германскага інфармацыйнага бюро, германскі параход «Камерун», які ішоў у Геную з заходам па шляху ў Кадыкс, быў спынен прыблізна за 12 клм. ад іспанскага берага іспанскай падводнай лодкай «Б-6» і крэйсерам «Лібертад», па ім быў зроблены [illegible] і затым ён быў вымушаны змяніць курс і ўзяць напрамак у Міжземнае мора. Гэта паведамленне [illegible] германскімі газетамі на самым відным месцы з крыклівымі загалоўкамі і суправаджаецца артыкуламі, пагрозамі па адрасу іспанскага ўрада.

Германскі ўрад прапанаваў свайму паверанаму ў справах у Мадрыдзе неадкладна зрабіць у самай рэзкай форме прадстаўленне іспанскаму ўраду па поваду «парушэння міжнароднага права» дзеяннямі іспанскіх ваенных караблёў. Пры гэтым, паводле [illegible] у справах Германіі даручана заявіць, што «германскі ўрад ускладае на іспанскі ўрад адказнасць за паследствы, якія могуць адбыцца ў выпадку паўтарэння падобных інцыдэнтаў».

Германскі паверанi ў справах павінен «давесці іспанскаму ўраду да ведама, што германскія ваенныя караблі атрымалі загад абараняць усімі сродкамі германскія судны ад падобных супярэчачых міжнароднаму праву нападаў па-за [illegible] іспанскага суверэнітэту».

«Германія расцэньвае становішча як надзвычай сур'ёзнае», — заяўляе па гэтаму поваду перадавы артыкул фашысцкага афіцыёза «Фелькішэр беобахтэр». «Германія не робіць сакрэту з таго, — піша «Фелькішэр беобахтэр», — што яна ўважліва сочыць за развіццём іспанскай смуты і перш за ўсё яна поўна рашучасці адказаць адпаведнымі сродкамі на кожнае новае правапарушэнне з боку чырвоных орд».

Астатнія газеты пішуць у такім-жа правакацыйным і пагражаючым тоне і недвухсэнсава намякаюць на тое, што Германія папрабуе скарыстаць новы «інцыдэнт» для зрыву перагавораў аб неўмяшанні ў іспанскія справы.

Адначасова газеты [illegible] шалёную рэкламную кампанію супроць савецкага ўрада.

НЬЮ-ЁРК, 19 жніўня. (БЕЛТА). Карэспандэнт газеты Херста піша з Рыма, што Італія і Германія вядуць перагаворы аб «аб'яднаных дзеяннях па падаўленню рэвалюцыйнага руху ў Іспаніі ў выпадку краху паўстання фашысцкіх мяцежнікаў у Іспаніі». Паводле слоў карэспандэнта, «перагаворы ўвайшлі ў заключную стадыю».

НАПЯРЭДАДНІ ГАДАВІНЫ СТАХАНАЎСКАГА РУХУ

10 жніўня торфзавод Міханавічы закончыў свой сезонны план. Усяго здабыта 17 тысяч тон торфу. Калектыў завода абавязаўся даць звыш плана яшчэ 500 тон.

У адзнаку надыходзячай гадавіны стаханаўскага руху брыгада № 2 тав. Мядзведзева 15 жніўня ўстанавіла новы ўсебеларускі рэкорд здабычы торфу, даўшы за змену 97 тысяч торфа-цаглін пры норме ў 32.400. У часе работы машына працавала беспераболйна. У гэты дзень рабочыя, якія працуюць у кар'еры, зарабілі па 47 рублёў, сцільшчыкі Леванькоў і Макарэнка—па 53 руб.

ПАПКОЎ.

***

ОРША. 12 жніўня стаханавец Тарчылаўскай торфарцелі тав. **Кажалевіч** выразаў за дзень 34 тысячы плітак торфу. Норму ён перавыканаў у 7 разоў і зарабіў 66 рублёў, адвозчыкі Каралёў і Дзенісёнак — па 49 рублёў.

Кажалевіч увесь час са дня ў дзень выконваў норму на 180—200 проц.

А. КАЗЕЙ.

***

Цэнтральнае праўленне профсаюза рабочых МТС намеціла рад мерапрыемстваў па азнаменаванню гадавіны стаханаўскага руху. Арганізуецца экскурсія стаханаўцаў-камбайнераў і трактарыстаў у Маскву, у музей імя Леніна. 20 стаханаўцаў атрымаюць пуцёўкі ў дамы адпачынку, 5 — на курорты. Пры Хойніцкай і Мсціслаўскай МТС у дні стаханаўскай гадавіны адкрываюцца новыя дзіцячыя сады на 25 дзяцей кожны.

ДРУЖНЫЯ ЎСХОДЫ АЗІМЫХ

ЛЁЗНА, 20 жніўня. (БЕЛТА). У калгасах Лёзняншчыны разгарнулася масавая сяўба азімых. Да 20 жніўня засеяна 800 гектараў. Калгасы «Бязбожнік», «Ударнік» і інш. ужо заканчваюць сяўбу. На ўчастках першых дзён сяўбы з'явіліся дружныя ўсходы азімых.

ПЕРАД ШКОЛЬНЫМІ ЗАНЯТКАМІ

ВІЦЕБСК, 20 жніўня. (БЕЛТА). Па ініцыятыве гаркома комсамола недалёка ад горада ў прыгожай мясцовасці арганізаван спецыяльны дом адпачынку для 100 вучняў старшых класаў. Тут шырока разгорнута мастацкая самадзейнасць. Адбылося 6 сустрэч па валейболу з камандамі ваенных часцей і жонак начскладу.

Для вучняў, якія праводзяць свае канікулы ў горадзе, створан клуб пры садзе імя Фрунзе. Каля 200 вучняў наведваюць яго, займаюцца ў ваеннай, валейбольнай, натуралістычнай, танцавальнай і фото секцыях.

Клуб арганізуе паходы вучняў у тэатры, кіно; катанне на лодках. Нядаўна праведзены краязнаўчы паход па вывучэнню гісторыі Віцебска і геалагічны паход па раку Лучосу.

БРАКАНЬЕРЫ

Тысячы гектараў займае Беларускі дзяржаўны запаведнік. У густой зараслі лесу ціха і спакойна. Багата фаўна запаведніка. Тут вольна адчуваюць сябе і размнажаюцца рэдкія дзікія жывёлы, як ласі, козы, свінні і т. д. Паляванне і стрэлы на тэрыторыі запаведніка сурова забаронены законамі ўрада. Паляўнічыя — браканьеры караюцца савецкім судом.

Але не на ўсёй тэрыторыі запаведніка ціха і спакойна. Там, дзе запаведнік праходзіць па тэрыторыі Бягомльскага раёна, часта чутны стрэлы. Хто страляе? Мо калгаснікі-паляўнічыя, які не ведае пастановы ўрада? Зусім не... Паляванне праводзяць якраз людзі, якія самі павінны сурова караць за браканьерства.

Раніцой 2 жніўня вартаўнікі запаведніка тт. Рыэўскі і Махапом ва ўрочышчы «Перасоў» сустрэлі двух браканьераў, якія праводзілі паляванне. На прапановы вартаўнікоў пакінуць запаведнік браканьеры аблаялі іх і працягвалі паляванне. Пры запытанні, хто яны такія, браканьеры назваліся жыхарамі Менска і сказалі несапраўдныя прозвішчы. Нарэшце выяснілася, што браканьерамі былі суддзя Бягомльскага суда Шмакаў і дырэктар леспрамгаса Хурсевіч.

Некалькі раз вартаўнікі запаведніка затрымлівалі на паляванні старшыню Бягомльскага райвыканкома Шэмпеля, упаўнаважанага па загатоўках Рахманава, работніка райкома партыі Субачова, работнікаў міліцыі і работнікаў іншых раённых устаноў. На паляванні яны прыходзяць групамі ў 5 — 8 чалавек, аказваюць супраціўленне вартаўнікам і пры складанні на іх актаў утойваюць прозвішчы астатніх браканьераў. Асабліва сябе вольна адчувае на тэрыторыі запаведніка нарсуддзя Шмакаў. Для яго, моў, законы не пісаны...

У дырэкцыю запаведніка ад вартаўнікоў часта паступаюць акты аб браканьерстве з аналагічнымі канцоўкамі: «Прашу дырэктара запаведніка прыняць да такіх паляўнічых меры, бо мы—лясная варта—не ў сілах весці барацьбу з браканьерамі — суддзёй, старшынёй райвыканкома і іншых раённых начальнікаў».

Дырэкцыя запаведніка перасылае гэтыя акты кіраўніцтву Наркамзема БССР. У Наркамземе абураюцца ўчынкамі кіраўнікоў Бягомльскага раёна. А ім ад гэтага ні холадна і ні горача. Яны спакойна праводзяць свой вольны час на паляванні ў дзяржаўным запаведніку.

Н. ВІШНЕЎСКІ.

Дровы Менску

Як толькі набліжаецца зіма, у менскім гартопе пачынаецца спешка. Ствараюцца вялікія чаргі за атрыманнем паліва. Шмат правільных дакораў было па адрасу гартопа ў мінулыя гады. І цяпер паўтараецца такі-ж малюнак.

На 1936 год Менск павінен атрымаць 350 тыс. кубаметраў дроў. Да 15 жніўня атрымана толькі 140 тысяч кубаметраў. Насельніцтву горада замест 200 тыс. кубаметраў адпушчана пакуль толькі 25 тыс. кубаметраў дроў. Загадчык гартопа т. Бастун тлумачыць гэта непрадастаўленнем кіраўніцтвам Беларускай чыгункі вагонаў для дастаўкі дроў у Менск.

Горсовет па-ранейшаму не звяртае належнай увагі на снабжэнне Менска дровамі. Неабходна неадкладна ўзняць пытанне аб арганізацыі вяртушкі паміж Менскам і Асіпавічамі. Лесбел павінен забяспечыць падвозку дроў да чыгуначнага палатна, бо, як выяснілася, рад леспрамгасаў гэтага не зрабілі. Неабходна таксама лепш арганізаваць дастаўку дроў на кватэры.

Коратка

* Партрэты Герояў Савецкага Саюза — лётчыкаў Чкалава, Байдукова і Белякова намаляваў масляным фарбамі таленавіты мастак-самавучка, пагранічнік т. **Елізараў**. Партрэты атрымалі высокую ацэнку з боку мастакоў Менска.

* Першую прэмію ў 1.000 рублёў атрымаў трактарыст бабруйскай трактарнай базы тав. **Янчэнка ад** Усесаюзнай цэнтральнай камісіі па спаборніцтву вадзіцелей машын, якія працуюць на лесавывазцы.

* Дырэкцыя скурзавода імя Сталіна ў Магілеве адпусціла з фонда звышпланавых прыбыткаў каля 160 тысяч рублёў на паляпшэнне культурна-бытавых умоў рабочых.

Па раёнах БССР

⊙ У Мазырскай акрузе да Міжнароднага юнацкага дня арганізуюцца **конныя спаборніцтвы** калгаснікаў—варашылаўскіх кавалерыстаў. Кожны раён выставіць па 5 чал. Адпушчаны сродкі для прэміравання лепшых удзельнікаў спаборніцтва. **(«Бальшэвік Палесся»).**

⊙ У першых двух кварталах бягучага года Чэрвеньская машынатрактарная станцыя атрымала **12 новых трактароў «ХТЗ»** і адзін трактар «ЧТЗ». Нядаўна МТС зноў атрымала 6 трактароў. **(«Калектывіст»).**

⊙ На вяровачным заводзе «Чырвоны Окцябр» у Рэчыцы адкрыт ткацкі цэх па вырабу дарожак. У цэху ўстаноўлены 13 варштатаў, якія выпрацоўваюць у суткі да 500 метраў дарожак. **(«Рэчыцкая праўда»).**

⊙ Каб лепш абслужыць калгаснікаў-стаханаўцаў, Кавалеўскае сельпо, Бабруйскага раёна пачало дастаўляць **ім тавары непасрэдна на кватэры.** За кароткі час сельпо даставіла стаханаўцам тавараў на 1.500 рублёў. **(«Комуніст»).**

⊙ Трэці Беларускі дзяржаўны тэатр за апошнія тры месяцы пабываў у Лепельскай, Слуцкай і Мазырскай акругах. Таксама тэатр выязджаў у часці Чырвонай арміі. Лепельскі і Мазырскі акрвыканкомы прэміравалі работнікаў тэатра на агульную суму каля 6.000 рублёў. 17 жніўня тэатр пачаў працаваць на сваёй базе ў Гомелі. Заканчваецца работа над п'есай Астроўскага «Доходное место», у пастаноўцы Е. Міровіча. **(«Палеская праўда»).**

ПАДАРУНАК ЖАНОЧАМУ КАЛГАСНАМУ ХОРУ

Жаночы калгасны хор калгаса «Полымя», Заслаўскага раёна, дабіўся значных поспехаў у творчай рабоце і развіцці мастацкай самадзейнасці. Наркомасветы БССР, адзначаючы гэтыя поспехі ў спецыяльным загадзе, прэміраваў хор бібліятэкай. Апрача таго ўсім удзельнікам хора, у тым ліку кіраўніку яго — кампазітару Сакалоўскаму—выданы грашовыя прэміі.

НЕБЫВАЛЫ ЎРАДЖАЙ ФРУКТАЎ

Сад садовагароднага соўгаса «Брылёва», Гомельскага раёна — буйнейшы ў БССР. Ён займае тэрыторыю ў 200 гектараў. Яго яблыкі і ігрушы вядомы ва многіх гарадах СССР. У бягучым сезоне сад здымае небывалы за апошнія гады ўраджай фруктаў, які складзе каля 2.000 тон, галоўным чынам яблык антонаўкі-каменічкі зімовай, белага наліву і іншых гатункаў. Ужо ўбраны першыя сотні тон. Першыя вагоны з фруктамі адпраўлены ў Ленінград.

УСЕБЕЛАРУСКІ ШАХМАТНА-ШАШАЧНЫ ТУРНІР

10-ТЫ ТУР

19 жніўня ў 10-м туры спаборніцтваў Верасаў лёгка выйграў у Кейлеса, які не аказаў ніякага супраціўлення.

Маневіч чорнымі ў сіцылійскай партыі на 26-м ходзе выйграў партыю ў Рыжкова.

Іваноў прайграў Шалаеву пешку, але ўсё-ж дабіўся нічыёй. Таксама ўнічыю сыгралі Брэйтман з Купчыкавым.

Насцюшонак прадпрыняў неабаснаваную атаку супроць абароненай пазіцыі Кацнельсона. Тым часам сам Кацнельсон прарваўся на ферзевым флангу, выйграў ферзя і прымусіў Насцюшонка здаць партыю.

Дзве партыі Сіліч—Камянецкі і Сташэўскі—Жудро — адкладзены. Напэўней за ўсё яны скончацца ўнічыю.

У шашачным турніры Сокаў выйграў чарговую партыю ў Розенблюма. Кобец прайграў Канішчыкеру. Астатнія партыі пасля напружанай ігры скончыліся ўнічыю. Гардон не змог выйграць у Гардзевіча, Ліознаў—у Берлінкова.

Пасля дзесятага туру на першым месцы ў шахматным турніры Верасаў, у шашачным — майстар Сокаў.

Сёння на турніры адбудзецца лекцыя чэмпіёна БССР па шашках майстра Гардона. Пасля лекцыі сеанс адначасовай ігры ў шашкі.

ЗА ЎХІЛЕННЕ АД АЛІМЕНТАЎ—2 ГАДЫ ПАЗБАЎЛЕННЯ ВОЛІ

МАГІЛЕЎ, 20 жніўня. (БЕЛТА). У 1934 годзе гр. Пацяробкін І. М. развёўся са сваёй жонкай, пакінуўшы пры ёй дачку. На працягу двух год ён ухіляўся ад уплаты аліментаў, пераязджаючы з адной рэспублікі ў другую. За злоснае ўхіленне ад уплаты аліментаў, магілеўскі нарсуд прыгаварыў Пацяробкіна да 2 год пазбаўлення волі.

ЗДАРЭННІ

Аўтамашына забіла два кані. За 8 кілометраў ад горада на шашы Менск—Магілеў грузавая машына № 49-03 Белпромлесснабзбыта, кіруемая шоферам С. А. Вашчэвозам, наехала на падводу калгаса «Палітаддзелец», Менскага раёна. У выніку аварыі было забіта два калгасных кані, паламаны калёсы. Лёгкія раненні атрымалі калгаснікі, што сядзелі на падводзе, Зося Холан і Адам Самасейка. Наезд адбыўся па віне шофера, які быў п'яным і следаваў з вялікай хуткасцю па левым баку шасэ. Шофер арыштован і прыцягваецца да судовай адказнасці.

Ч. в. а. адказнага рэдактара А. П. ДЖЭЛЮК.

Памяшканне БДТ-1.

Гастролі 2-га Беларускага дзяржаўнага тэатра

СЁННЯ Б. РАМАШОЎ

БАЙЦЫ

Пачатак у 8 гадзін.

ДЗЯРЖЦЫРК (сад „Профінтэрн", тэл. 25-085 і 24-171)

Сёння,

вялікае цырковое прадстаўленне ў 3-х аддзяленнях.

Пачатак у 9 г. веч.

Дзіцячы гукавы кінотэатр	**НОВЫ ГУЛІВЕР**
„Чырвоная зорка"	**Партыйны білет**
„Інтэрнацыянал"	**Ц Ы Р К**
„Спартак"	**КНЯЖНА МЭРЫ**

Да ведама бацькоў і вучняў

Маючыяся ў вас непатрэбныя вам

стабільныя падручнікі, якія былі ўжо ў карыстанні, ПРАДАВАЙЦЕ

нашым **РАЙКУЛЬТМАГАМ**, якія ёсць ва ўсіх раёнах.

БАКТ БЕЛКААПСАЮЗА.

Беларускай Дзяржаўнай кансерваторыі

ПАТРЭБЕН педагог па італьянскай мове.

Звярачацца па адрасу: вул. Кірава, 45, дырэктару, тэл. 22—300 і 22—301.

з 20 па 31 жніўня

Сад „Профінтэрн"

ВЯЛІКІ

ШКОЛЬНЫ БАЗАР

У БАЗАРЫ

прымаюць удзел наступныя арганізацыі:

Менпрамгандаль, ГУМ, Белкультгандаль, Саюзкультгандаль, ДВБ, КОГІЗ, Піонер-база Белшвэйзбыт, Белскурабутзбыт.

ВЯЛІКІ АСАРТЫМЕНТ ТАВАРАЎ:

сшыткі, пер'і, ручкі, сумкі,	пеналы, глобусы, літаратура,	абутак, трыкатаж, швэйныя вырабы,	піонер-снаражэнне і іншыя тавары.

УСЕ НА ШКОЛЬНЫ БАЗАР!

Гандаль праводзіцца штодзенна з 10 гадзін раніцы да 6 гадзін вечара.

ГОРУКУТГАНДАЛЬ.

Барысаўская 2-гадовая школа медсясцёр

працягвае *НАБОР*

на 1936—37 навучальны год на першы курс.

Школа рыхтуе высокакваліфікаваных медыцынскіх сясцёр з закончанай сярэдняй медадукацыяй. У школу прымаюцца асобы ва ўзросце ад 15 да 35 год, маючыя агульнаадукацыйную падрыхтоўку не ніжэй 7 класаў сярэдняй школы.

Усе паступаючыя павінны трымаць іспыты па беларускай і рускай мовах, матэматыцы (пісьмова і вусна), фізіцы, геаграфіі і палітграмаце.

Вытрымаўшыя іспыты залічваюцца ў школу і забяспечваюцца стыпендыяй ў залежнасці ад паспяховасці. Інтэрнатам або кватэрнымі забяспечваюцца ўсе іншагароднія.

Паступаючыя павінны падаць заяву на імя дырэктара школы і прыкласці наступныя дакументы (у арыгіналах): атэстат аб сканчэнні няпоўнай сярэдняй школы або пасведчанне аб сканчэнні 7 класаў поўнай сярэдняй школы, метрыку, даведку аб стане здароўя, аўтабіяграфію, дзве засведчаныя фотакарткі і на 40 кап. паштовых марак. Пашпарт прад'яўляецца асабіста.

Іспыты з 25 да 29 жніўня па выкліку школы.

Заявы накіроўваць па адрасу: БССР, г. Барысаў, Лепельская, 8, школа медсясцёр.

ДЫРЭКЦЫЯ.

21 жніўня, у 7 гадзін вечара ў Доме партактыва (рог вул. К. Маркса і Энгельса)

Менгарфа і Менгарашчадкаса № 16

склікаюць

НАРАДУ-СЕМІНАР

ГАЛОЎНЫХ-СТАРШЫХ БУХГАЛТАРАЎ І БУХГАЛТАРАЎ,

якія вядуць разлікі на прадпрыемствах і ўстановах і іншых арганізацыях г. Менска

па пытанню ПАДРЫХТОЎКІ ПРАВЯДЗЕННЯ АБМЕНУ РАНЕЙШЫХ ПАЗЫК НА ПАЗЫКУ 2-й ПЯЦІГОДКІ (вып. 4 года).

Адказнасць за яўку нясуць кіраўнікі ўстаноў.

ГАРФА МЕНГОРАШЧАДКАСА № 16

22 ЖНІЎНЯ, у 7 гадзін вечара, у Доме партактыва (вул. К. Маркса, вялікая зала) **Менгаркамсод і Менгорашчадкаса № 16**

склікаюць

НАРАДУ-СЕМІНАР

старшынь камсодаў

прадпрыемстваў, устаноў і іншых арганізацый г. Менска

па пытанню **правядзення абмену ранейшых пазык на пазыку другой пяцігодкі (выпуску 4 года).**

Адказнасць за яўку нясуць кіраўнікі ўстаноў.

ГОРКАМСОД. ГОРАШЧАДКАСА № 16.

ШКОЛА ФЗВ

пры Магілеўскай шоўкавай фабрыцы

абвяшчае **НАБОР** вучняў па спецыяльнасцях:

прадзільшчыкаў у ліку 60 асоб

матальшчыц » 30 »

У школу прымаюцца асобы абодвух полаў ва ўзросце 18—19 гадоў. Вучні забяспечваюцца стыпендыяй ад 51 да 103 р. у месяц, а таксама і інтэрнатам.

Тэрмін навучання 12 месяцаў. ФЗВ рыхтуе кваліфікаваных рабочых для фабрыкі.

Заявы прымаюцца да 20 верасня.

Да заявы патрэбна прыкласці дакументы: аб адукацыі ва 6—7 класаў, метрыку, дзве засведчаныя фотакарткі, аўтабіяграфію і на 40 кап. паштовых марак. Без указаных дакументаў заявы разглядацца не будуць.

Пачатак заняткаў 1 кастрычніка.

Адрас: г. Магілеў, Быхаўскае шасэ, барак № 4, школа ФЗВ.

ДЫРЭКЦЫЯ.

23 жніўня, у 7 гадзін вечара, у памяшканні залы пасяджэнняў Дома ўрада.

адбудзецца

ПАСЯДЖЭННЕ ПЛЕНУМА

Менскага Гарадскога Совета

Рабочых, Сялянскіх і Чырвонаармейскіх дэпутатаў.

ПАРАДАК ДНЯ:

1) АБ ПРАЕКЦЕ НОВАЙ СТАЛІНСКАЙ КАНСТЫТУЦЫІ.

(Даклад старшыні ЦВК СССР і БССР т. Чарвякова А. Г.)

На пленум праходзяць па сваіх мандатах: члены і кандыдаты горсовета, члены ЦК КП(б)Б, члены ЦВК і СНК БССР, упаўнаважаныя камісій партыйнага і савецкага кантроля, члены ЦК ЛКСМБ, члены ГК і РК КП(б)Б, члены ГК і РК ЛКСМБ, члены ЦСПСБ і члены прэзідыума РВК.

Астатнія праходзяць на пленум па спецыяльна-запрашальных білетах, якія можна атрымаць у Горсовеце (арг. аддзел — пакой 49, 3-ці паверх).

ПРЭЗІДЫУМ МЕНГОРСОВЕТА.

ДА ВЕДАМА БАЦЬКОЎ і ВУЧНЯЎ

СТАБІЛЬНЫЯ ПАДРУЧНІКІ,

для пачатковай, няпоўнай сярэдняй і сярэдняй школы

выдання ДВБел. на беларускай мове

ўноў **вышлі з друку і паступілі ў продаж**

у кніжныя магазіны Дзяржаўнага выдавецтва Беларусі, БАКТ'а, Белкультгандля і КОГІЗ'а.

Для пачатковых школ

для I класа

СІЎКО — Буквар. Ц. 75 к.

для III класа

НЕКРАШЭВІЧ — Хрэстаматыя па літаратуры. Ч. 1. Ц. 75 к.

для IV класа

СЕВЕРНЕЎ — Белмова. Ц. 1 р.

для 8—9 кл.

КІСЯЛЁЎ — **Падручнік Алгебры.** Ч. II. Ц. 1 р. 80 к.

ФАЛЕЕЎ — Курс фізікі. Ч. II. Ц. 1 р. 20 к.

ВОЛКАЎ і інш. — Зборнік задач па фізіцы. Ц. 1 р. 25 к.

КНІГАСЕКТАР ДВБ.

Менскі Беларускі дзяржаўны зоаветтэхнікум даводзіць да ведама ўсіх паступаючых, даслаўшых дакументы і дапушчаных да іспытаў, што

іспыты пачнуцца з 24 жніўня.

Прыём дакументаў прадаўжаецца да 25 жніўня.

Адрас: г. Менск, Курасоўшчына, Зоаветтэхнікум, тэл. № 22-365.

ДЫРЭКЦЫЯ.

Тыраж 86.770 экз. Друкарня газеты «Звязда», Менск, Савецкая, 63. Уп. Галоўлітбела № К—253.